

W numerze

Moskwa kłamie w sprawie pochówku żołnierzy w Jewiach »14-15

Co piąty papieros jest z przemytu »16

„Kopciuszek” na Dzień Dziecka »17

Mieszkańcy Litwy bez poduszki finansowej »21

Kard. Ryś na Kongresie Miłosierdzia w Wilnie: „Bez miłosierdzia nie potrafimy leczyć własnych ran”

Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

Wilno na kilka dni stało się światową stolicą Bożego Miłosierdzia. Do litewskiej stolicy przybyli pielgrzymi, duchowni i wierni z różnych krajów, aby uczestniczyć w VI Światowym Apostolskim Kongresie Miłosierdzia odbywającym się pod hasłem „Budujemy Miasto Miłosierdzia”. »8-7

Socjaldemokraci zmieniają koalicję rządzącą

»6-7

ISSN 1392-0405

Dlaczego litewscy politycy lubią gotówkę

»12-13

**KURIER
WILEŃSKI**

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.łapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: Vš „Kurier Wileński”

Druk: Vš „Vilnijos žodis”

Nakład: 1400 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA
GAZET CODZIENNYCH
MNIJSZOSI NARODOWYCH

MIDAS

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

MRF MEDIJŲ
REMIMO
FONDAS

sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2026 roku.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

List Zełenskigo ws. pokoju. Rosja odmówiła

Zełenski opublikował list otwarty do Putina. Zaproponował bezpośrednie rozmowy. Putin odrzucił możliwość spotkania, a list uznał za „niewłaściwy”. Ukraina zareagowała zapowiedzią.

ROSJA SZYBKO ODRZUCIŁA PROPOZYCJĘ

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski opublikował we czwartek 4 czerwca wieczorem list otwarty do Władimira Putina, w którym zaproponował rosyjskiemu przywódcy zakończenie wojny i bezpośrednie spotkanie.

W liście opublikowanym na swojej stronie internetowej Zełenski zaproponował negocjacje między przywódcami obu państw i zadeklarował gotowość do natychmiastowego wstrzymania ognia. Pisał, że gdy w Rosji potęguje się zmęczenie, „następuje zmiana”, sugerując, że zmęczone społeczeństwo może zagrozić stabilności rządów Władimira Putina.

„Ukraina proponuje zakończenie tej wojny w formie między wami a nami. Proponuję panu spotkanie” — napisał Zełenski. „Ukraina jest gotowa do pełnego wstrzymania ognia — aby wykorzystać czas, kiedy będą trwały negocjacje” — dodał.

Ukraiński prezydent ocenił, że 26 lat rządów Putina doprowadziło do całkowitej zmiany relacji między oboma krajami. Przestrzegł też rosyjskiego przywódcę przed kontynuowaniem wojny.

„Pańskie zasoby wyrażnie się kurczą. Nie będzie pan miał dość pieniędzy ani siły politycznej, by dalej kupować lojalność Rosjan” — napisał Zełenski. „Niech pan nie boi się wyjść z tej wojny — tego właśnie te-

raz od pana potrzeba” — zaapelował.

W LIŚCIE ZNALAZŁY SIĘ TEŻ DANE O STRATACH ROSYJSKICH NA FRONCIE

„Wczoraj otrzymałem raport o stratach pańskiej armii na froncie w Ukrainie w maju. To ponownie ponad 30 tys. zabitych i ciężko rannych rosyjskich żołnierzy. Utrzymujemy taki wskaźnik co miesiąc” — podkreślił ukraiński prezydent.

Na inicjatywę Zełenskigo zareagował prezydent USA Donald Trump, który wyraził ogólne poparcie dla pomysłu spotkania obu przywódców. „Myślę, że byłoby wspaniale, gdyby się spotkali. Powinni to załatwić” — powiedział Trump w Gabinetecie Ovalnym. Dodał, że obie strony konfliktu będą musiały pójść na kompromis.

PUTIN: „NIE WIDZĘ SENSU W SPOTKANIU”

Władimir Putin odrzucił propozycję Zełenskigo już następnego dnia, w piątek, podczas petersburskiego forum gospodarczego. Zakwestionował przy tym sam sposób komunikacji wybrany przez ukraińskiego prezydenta.

„Nie widzę sensu w naszym spotkaniu; celem strony ukraińskiej jest powstrzymanie naszej ofensywy, a nam potrzebne są porozumienia” — oświadczył Putin.

„Kijów uznał za możliwe przejście do publicznej dyskusji, a to jest całko-

wicie niewłaściwe” — uzasadnił odmowę.

Wołodymyr Zełenski zareagował na odmowę Rosji.

„Niestety, strona rosyjska ponownie wybiera wojnę — wszyscy słyszeli dzisiejszą odpowiedź. Słabą odpowiedź. On po prostu nie chce zakończyć wojny. Myślę, że wielu ludzi na świecie ta odpowiedź rozczarowała” — napisał na Telegramie.

Ukraiński prezydent dodał, że należy na Rosję naciskać jeszcze bardziej. „Oznacza to, że Rosja powinna mieć mniej pieniędzy, a presja na Rosję powinna być większa” — podsumował Zełenski.

SYBIHA: „STRACIŁ SZANSĘ NA WYJŚCIE Z PRZEGRANEJ WOJNY”

Odmowę Putina skomentował także ukraiński minister spraw zagranicznych Andrij Sybiha. Oceniał, że rosyjski przywódca zmarnował historyczną szansę.

„Odrzucając ofertę prezydenta Zełenskigo dotyczącą bezpośrednich rozmów pokojowych, Putin stracił szansę na wyjście z tej przegranej wojny. Od teraz wszystko będzie dla Rosji tylko gorsze” — napisał Sybiha na platformie X.

„Straty na polu bitwy będą stale rosły, a porażki będą coraz bardziej upokarzające. Gospodarka pograży się w jeszcze głębszej recesji” — dodał szef ukraińskiej dyplomacji.

Opr. A.K. na podst. PAP, BNS, mat. pras.

Rys. Władysław Mickiewicz

Łotwa: myśliwce NATO zestrzeliły drona w łotewskiej przestrzeni powietrznej

Siły Zbrojne Łotwy poinformowały w poniedziałek na platformie X, że nad wschodnią częścią kraju myśliwce NATO zestrzeliły drona, który wtargnął w łotewską przestrzeń powietrzną. To pierwszy przypadek zestrzelenia bezzałogowca nad Łotwą przez siły Sojuszu.

Agencja LETA podała, że zagraniczny bezzałogowy statek powietrzny został zestrzelony przez francuski myśliwiec uczestniczący w misji NATO Baltic Air Policing, odpowiedzialnej za ochronę przestrzeni powietrznej państw bałtyckich. Maszyna wystartowała z bazy na Litwie — przekazał rzecznik litewskiej armii, cytowany przez agencję Reutersa.

Po zestrzeleniu drona łotewska armia wydała kolejne ostrzeżenie dotyczące potencjalnego zagrożenia z powietrza w powiatach Lucyn, Balwi i Rzeżyca na wschodzie kraju. Wcześniej-

sze ostrzeżenie, wydane przed operacją myśliwców NATO, obejmowało powiaty Lucyn, Balwi i Aluksne. Władze apelowały do mieszkańców terenów objętych zagrożeniem o pozostanie w domach i stosowanie się do komunikatów służb.

Jak przypominała LETA, już w maju mieszkańcy historycznych krain Łatgalia i Liwonia na wschodzie kraju otrzymali alerty o możliwych zagrożeniach w przestrzeni powietrznej w związku z bezzałogowcami wlatującymi na terytorium Łotwy. 19 maja jeden z dronów został zestrzelony przez myśliwiec NATO nad Estonią; według agencji BNS wcześniej bezzałogowiec przebywał w przestrzeni powietrznej Łotwy.

Państwa bałtyckie nie dysponują własnymi myśliwcami bojowymi. Ochronę ich przestrzeni powietrznej zapewniają samoloty sojuszników w ramach misji Baltic Air Policing. Ło-

tewska armia podkreśliła, że w ostatnim czasie wzmocniła zdolności obrony powietrznej na wschodniej granicy kraju poprzez rozmieszczenie tam dodatkowych jednostek.

Operacja Baltic Air Policing, prowadzona od 2004 r., polega na patrolowaniu przestrzeni powietrznej Litwy, Łotwy i Estonii przez kraje Sojuszu. Znaczenie misji wzrosło po aneksji Krymu przez Rosję w 2014 r., a od początku pełnoskalowej wojny w Ukrainie w 2022 r. stanowi jeden z kluczowych elementów bezpieczeństwa krajów wschodniej flanki NATO.

Wschodnia część Łotwy jest szczególnie narażona na incydenty związane z dronami. 7 maja dwa ukraińskie bezzałogowce, wystrzelone przeciwko celom w Rosji, spadły na terytorium Łotwy i uszkodziły magazyn ropy w mieście Rzeżyca. Incydent nie spowodował ofiar.

PAP

Imieniny

9 czerwca

Felicjana, Anny, Pelagii, Sylwestra, Józefa, Ryszarda.

10 czerwca

Małgorzaty, Bogumili, Diany, Bogumiła, Edgara, Henryka.

Cytat dnia

„Po prostu wiedziałem, dokąd idę. Zawsze musisz rozumieć, że dzisiaj pracujesz, a jutro możesz wynieść pudełko z własnymi rzeczami z miejsca pracy” – powiedział ustępujący ze stanowiska ministra rolnictwa Andrius Palionis, który reprezentował w rządzie partię Świt Niemna, która została usunięta z koalicji rządzącej.

Liczba dnia

884 mln. euro

tyle przydzieliła litewskiemu Funduszowi Klimatu Socjalnego Komisja Europejska na lata 2026-2032. 422 mln. euro z tej kwoty zostanie wydanych na renowację domów mieszkalnych oraz budowę mieszkań socjalnych.

W Wielkiej Rzeszy otwarto nowe centrum zajętości i warsztaty terapii dla os. z niepełnosprawnością intelektualną

5 czerwca w Wielkiej Rzeszy uroczystie otwarto nowe Centrum Zajętości Diennej oraz warsztaty terapii zajęciowej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną, działające przy Domu Opieki Społecznej w Podbrzeziu.

Placówka oferuje 32 podopiecznym wsparcie w rozwoju umiejętności zawodowych, społecznych i samodzielności oraz lepszą integrację społeczną.

ZEBRANYCH POWITALI WICEMEROWIE

W imieniu mera Samorządu Rejonu Wileńskiego Roberta Duchniewicza zebranych powitał wicemer Algis Vaitkevičius. Wicemer, któremu podlega obszar spraw społecznych, wyraził uznanie dla skutecznej realizacji procesu deinstytucjonalizacji w rejonie.

„W ostatnich latach poświęcono wiele uwagi i wysiłku, aby zapewnić skuteczne przejście od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności. Widzimy wyraźne efekty, jednak jest to proces ciągły — planujemy budowę kolejnych trzech grupowych domów mieszkalnych w rejonie wileńskim, które jeszcze bardziej wzmocnią sieć usług społecznych oraz stworzą lepsze warunki dla samodzielności i integracji społecznej” — powiedział A. Vaitkevičius.

Ciesząc się z pomyślnej realizacji projektu i nowych możliwości dla mieszkańców rejonu, wicemer Samorządu Rejonu Wileńskiego Edyta Tamošiūnaitė podkreśliła znaczenie wkładu całego zespołu:

„Chcę podziękować wszystkim, dzięki którym wysiłkom ten ważny projekt został zrealizowany i dziś możemy wspólnie cieszyć się nowymi przestrzeniami. Dziękuję również pracownikom — Wasza codzienna praca z podopiecznymi wymaga nie tylko wiedzy zawodowej, ale także szczególnej empatii i cierpliwości. To wyjątkowa misja, która wymaga wrażliwości i wielkiej wewnętrznej siły” — powiedziała wicemer E. Tamošiūnaitė.

■ Uroczyste przecięcie wstęgi w nowym centrum w Wielkiej Rzeszy Fot. vrsa.lt

W wydarzeniu wzięli również udział: dyrektor Domu Opieki Społecznej w Podbrzeziu Rasa Tamošiūnienė, kierownicy innych placówek opieki społecznej, radna Samorządu Rejonu Wileńskiego Kristina Boroško oraz przedstawiciele społeczności lokalnej. Świąteczną atmosferę wydarzenia uświetnił występ zespołu „Kapela Kawalerów Podwileńskich”.

NOWOCZESNY BUDYNEK DLA CODZIENNYCH ZAJĘĆ

Nowe centrum mieści się przy ul. Alyvų 20 w Wielkiej Rzeszy. W nowoczesnym budynku o powierzchni ok. 212 m² stworzono odpowiednie warunki do codziennych zajęć oraz rozwijania umiejętności społecznych. Podopieczni będą mogli zajmować się tam uprawą ziół, przypraw, kwiatów i drzew owocowych, natomiast warsztaty terapii zajęciowej skupią się na pakowaniu suszonych ziół, komponowaniu bukietów, wyplataniu palm wielkanocnych oraz wytwarzaniu różnorodnych pamiątek.

Centrum Zajętości Diennej oraz warsztaty terapii zajęciowej są w pełni wyposażone w niezbędne meble, sprzęt i narzędzia pracy, zapewniające wysoką jakość i bezpieczeństwo świadczonych usług.

TO NIE PIERWSZY OBIEKT W TYM PROJEKCIE

Nowy obiekt jest częścią projektu „Rozwój usług mieszkalnictwa społecznego oraz usług zajęciowych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną w rejonie wileńskim”. Celem projektu jest stworzenie warunków niezbędnych do skutecznego i trwałego przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności, które sprzyjają samodzielności beneficjentów oraz ich pełnemu włączeniu społecznemu. W ramach tego projektu w rejonie wileńskim działają już dwa domy grupowe — w Wielkiej Rzeszy i Pikieliszkach. ■

Stronę przygotowano
na podstawie informacji
Samorządu Rejonu Wileńskiego

TRANSPORT LTG Cargo stało się przewoźnikiem kolejowym w Niemczech

LTG Cargo Polska, polska spółka zależna LTG Cargo — przedsiębiorstwa zajmującego się transportem towarowym, należącego do państwowej grupy Lietuvos geležinkeliai (LTG) — uzyskała uprawnienia do przewozu towarów w Niemczech. Po otrzymaniu certyfikatu potwierdzającego to uprawnienie, firma stała się przewoźnikiem kolejowym w tym kraju i będzie mogła wzmocnić trasę logistyczną między krajami bałtyckimi, Niemcami i Ukrainą — poinformowała w poniedziałek 8 czerwca LTG. Dyrektor LTG Cargo Eglė Šimė twierdzi, że od tej pory firma będzie mogła samodzielnie zarządzać całym szlakiem między Duisburgiem a Kownem: „Od załadunku w Litwie do rozładunku w Niemczech”. LTG Cargo Polska przewozi ładunki intermodalne między Duisburgiem a Kownem, a między Polską a Niemcami transportuje produkty naftowe. Jak podała agencja BNS, w celu transportu ładunków do Niemiec LTG Cargo Polska za 7 mln euro finansowania unijnego nabyła 72 nowe tzw. wagony kieszonkowe od bułgarskiej firmy Kolowag.

INNOWACJE Kraje bałtyckie liderami we wdrażaniu fintech

Kraje bałtyckie mogą pochwalić się odnoszącymi sukcesy start-upami, charakteryzując się wysokim poziomem cyfryzacji i aktywnie wdrażając technologie finansowe, wyprzedzając w tej dziedzinie większość pozostałej Europy, — oświadczyła w piątek 5 czerwca podczas ceremonii otwarcia dorocznego zgromadzenia banku w Rydze w 2026 r. prezes Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR) Odile Renaud-Basso. Według niej Litwa, Łotwa i Estonia stały się jednymi z najjaśniejszych gwiazd okresu transformacji — przechodząc od gospodarki

centralnie planowanej do gospodarki rynkowej oraz w procesie rozszerzenia Unii Europejskiej. „Wszystkie trzy kraje mogą pochwalić się udanymi start-upami, charakteryzując się wysokim poziomem cyfryzacji i aktywnie wdrażając technologie finansowe. W rzeczywistości nawet w większym stopniu niż większość pozostałej Europy” — powiedziała Reno-Basso i zaznaczyła, że ta zdolność do adaptacji i wdrażania innowacji nie osłabła nawet w czasach kryzysu.

MADRYT Ponad 1,2 mln osób na mszy odprowadzonej przez papieża Leona XIV

W centrum Madrytu w niedzielę 7 czerwca we mszy świętej odprowadzonej pod gołym niebem przez papieża Leona XIV wzięło udział ponad 1,2 mln osób — poinformowali organizatorzy w drugim dniu jego tygodniowej wizyty w Hiszpanii. Wśród zgromadzonych na placu Cibeles, gdzie kibice madryckiego Realu zwykle świętują zwycięstwa swojego klubu piłkarskiego, byli również król Felipe VI i królowa Letizia. W sobotę papież przybył do Hiszpanii z wizytą, podczas której główny nacisk zostanie położony na kwestie imigracji i sprawiedliwości społecznej.

IWESTYCJE Na Litwie rozpoczyna działalność hiszpański gigant

Hiszpański gigant w dziedzinie budownictwa i inżynierii projektów związanych z ropą naftową, gazem i innymi gałęziami energetyki, firma

Tecnicas Reunidas, rozpoczyna działalność w Litwie. Jak wynika z danych Centrum Rejestrowego, w sobotę 6 czerwca zarejestrowała ona w Wilnie spółkę zależną Tecnicas Reunidas Lithuania. Na stanowisko dyrektora spółki powołano Pabla Lopezę, który pracuje w Tecnicas Reunidas od prawie 25 lat, a przez ostatnie 12 lat pełnił funkcję kierownika projektów. W ubiegłym roku hiszpański koncern osiągnął skonsolidowane przychody w wysokości 6,466 mld euro — o 45 proc. więcej niż rok wcześniej, a jego zysk netto wyniósł 156 mln euro — o 75 proc. więcej, jak wynika z rocznego sprawozdania firmy. W tym roku hiszpański gigant spodziewa się podobnych przychodów — około 6,5 mld euro..

NOMINACJE „Michelin” dla dwóch nowych restauracji w Litwie

W tym roku gwiazdkę prestiżowego przewodnika restauracyjnego „Michelin” otrzymało pięć litewskich restauracji, z czego trzy utrzymały ją, a dwie zdobyły ją po raz pierwszy. W piątek 5 czerwca ogłoszono już trzecie wydanie „Michelin Guide Lithuania”. „Nineteen18”, „Džiaugsmas” i „Demo” utrzymały gwiazdkę otrzymaną w zeszłym roku. Otrzymały ją również restauracje „Red Brick” i „Deep Roots”, które wcześniej nie posiadały tej oceny — ogłosił w piątek „Michelin”. Gwiazdki Michelin straciła restauracja „Pas mus”, która w tym roku zamknęła swoje podwoje. Szefowa kuchni Vita Bartninkaitė, która tam pracowała, rozpoczęła pracę w restauracji „Nineteen18” — poinformował portal 15min.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. stopklatka El Pais alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Zmiana koalicji rządzącej na Litwie. Trzy trzęsienia ziemi?

Świt Niemna znalazł się poza koalicją rządzącą. Nie-
wykluczone, że nowym premierem zostanie Mindaugas Sinkevičius. Politolog Andrzej Pukszo sądzi, że
akcje lidera socjaldemokratów pną się w górę.

Antoni Radczenko

Socjaldemokraci, w miniony weekend, podjęli decyzję o zerwaniu koalicji ze Świtem Niemna. Nowym partnerem koalicyjnym ma być Związek Demokratów „W imię Litwy”. Pełniący obowiązki przewodniczącego Demokratów Virginijus Sinkevičius oświadczył, że większość oddziałów partyjnych popiera pomysł z wejściem do koalicji rządzącej. „We wtorek odbędzie się posiedzenie naszego zarządu, który przyjmie ostateczną decyzję” — poinformował polityk.

NOWY PREMIER I MINISTROWIE?

Politolog z Uniwersytetu Witolda Wielkiego Andrzej Pukszo nie ukrywa, że posunięcie socjaldemokratów dla wielu było jednak zaskoczeniem.

— Raczej większość politologów i komentatorów politycznych było zdania, że koalicja nie ulegnie zmianie. Tą decyzją pokazał swoje „muskły” Mindaugas Sinkevičius, który jedno trzęsienie ziemi już zrealizował, czyli wyrzucił Świt Niemna z koalicji. Jednak w kolejce stoją dwa kolejne trzęsienia ziemi. Drugie to może być zamiana premiera, a trzecie wymiana kilku ministrów socjaldemokratów. To, że zostaną odwołani ministrowie Świtu Niemna to jest oczywiste, ale on zasugerował, że mogą być też wymienione ministrowie oddelegowani przez socjaldemokratów — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” politolog.

Na dany moment nie wiadomo, czy nowa koalicja będzie miała nowego premiera. Są spekulacje, że może nim zostać przewodniczący socjaldemokratów Mindaugas Sinkevičius, który nie wy-

Socjaldemokraci podjęli decyzję o zerwaniu koalicji ze Świtem Niemna
Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

kluczył takiej możliwości, ale jej też nie potwierdził, zapewniając, że w każdym wypadku Inga Ruginienė pozostanie bliską osobą z jego zespołu i nie zostanie odsunięta od życia publicznego.

„Na razie żadnej decyzji nie ma. Mogę jedynie powiedzieć, że Inga Ruginienė znajdzie swoje miejsce — czy będzie to obecne stanowisko, czy inne — w politycznej kuchni i na pewno nie trafi gdzieś daleko, na ławkę rezerwowych. Zawsze będzie bardzo bliską osobą z mojego zespołu i z pewnością znajdziemy jakieś rozwiązanie — dotychczasowe lub nowe. Nie będzie jednak osobą nieaktywną, niewidoczną czy gdzieś ukrytą” — oświadczył w rozmowie z 15min.lt polityk.

CO Z INGĄ RUGINIENĘ?

W ubiegłym tygodniu w przestrzeni publicznej pojawiły się spekulacje, że jeśli Mindaugas Sinkevičius zdecyduje się objąć

kierownictwo rządu, Inga Ruginienė mogłaby przejąć stanowisko przewodniczącej Sejmu, które obecnie zajmuje Juozas Olekas. Zdaniem Sinkevičiusa jest to teoretycznie możliwe, jednak — jak podkreśla lider LSDP — jest on zadowolony z pracy Olekasa.

„Teoretycznie wiele rzeczy jest możliwych, ale nie słyszałem ani ze strony partii, ani szerzej ze strony społeczeństwa żadnej zasadniczej krytyki przewodniczącego Sejmu. Osobiście uważam, że dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków” — powiedział Sinkevičius.

Sama Ruginienė powiedziała dziennikarzom, że obecnie nie ma sensu dywagować na ten temat, ponieważ rozpoczęły się negocjacje z możliwym nowym partnerem koalicyjnym.

— W dojrzałych demokracjach, na których stara się wzorować Litwa, zazwyczaj szef partii jest jednocześnie premierem. Gdyby Mindaugas Sinkevičius 7.>>

6.>>

został szefem rządu, to w dużym stopniu byłby to krok racjonalny. Poza tym Sinkevičius ma większe doświadczenie polityczne i bardziej nadaje się na te stanowisko niż Inga Ruginienė. Ten krok jest bardzo ryzykowny, ponieważ socjaldemokraci będą musieli wytłumaczyć, dlaczego odwołują teraz powiadzenie, na ile socjaldemokraci wizerunkowo stracili, a na ile zyskali. W moim przekonaniu bardziej zyskaliby. Zyskałby też sam Mindaugas Sinkevičius, którego akcje idą mocno w górę. W nowym rządzie może dojść do wymiany nawet 5-6 ministrów — dodał Pukszt.

OLEKAS I BUDRYS

Nieoficjalnie mówi się, że może dojść do wymiany ministra finansów Kristupasa Vaitiekūnasa, ministra spraw wewnętrznych Władysława Kondratowicza oraz ministra kultury Vaidy Aleknavičienė. Możliwie, że zostanie zamieniony też szef dyplomacji Kestutis Budrys. Mindaugas Sinkevičius zasugerował, że nowym ministrem spraw zagranicznych może zostać szef demokratów Virginijus Sinkevičius.

Zdaniem rozmówcy bardziej realna jest zmiana Olekasa niż Budrysa.

— Wymiana Budrysa oznaczałaby wielki konflikt z ośrodkiem prezydenckim. Oczywiście mogą go wymienić, ale wydaje się, że im po prostu nie będzie się opłacał konflikt z Gitanasem Nausėdą. Do pozytywnych cech socjaldemokratów zaliczyłbym, że potrafią znaleźć wspólny język z prezydentem. Obecne relacje pomiędzy rządem a ośrodkiem prezydenckim jest bardzo dobrą rzeczą — dodał Andrzej Pukszt.

KOMENTARZ OPOZYCJI

Zmiany w koalicji zostały skomentowane również przez opozycję. Lider konserwatystów Laurynas Kasčiūnas oświadczył, że Mindaugas Sinkevičius ma zostać premierem, natomiast liderzy Związku Chłopów i Zielonych oraz Związku Demokratów będący obecnie europosłami zostaną ministrami.

„Należy zachować zasadę demokracji, a przewodniczący partii politycznych — liderzy swoich wspólnot politycznych i poszczególnych nurtów ideologicznych — powinni opuścić swoją wygodną strefę osobistą, nie dążyć do wpływów, lecz wziąć odpowiedzialność za państwo i pracować w ramach władzy wykonawczej” — napisał na Facebooku polityk.

TVP
WILNO

Gdyby Mindaugas Sinkevičius został szefem rządu, to byłby to krok racjonalny — sądzi Andrzej Pukszt. Fot. Marian Paluszkievicz

Na wakacje planują do 1 tys. euro. Ale nie każdy

Większość mieszkańców Litwy planuje w tym roku przeznaczyć na letni wypoczynek nie więcej niż 1 tys. euro na osobę. Jednocześnie część respondentów wciąż nie określiła wakacyjnego budżetu lub nie zamierza wyjeżdżać na urlop.

Z badania przeprowadzonego na zlecenie banku „Urbo” wynika, że 68 proc. Litwinów zamierza wydać na wakacje do 1 tys. euro. Najliczniejszą grupę stanowią osoby planujące budżet od 500 do 1 tys. euro (27 proc.), a 23 proc. ankietowanych deklaruje wydatki na poziomie 200-500 euro.

Na większe wydatki decyduje się mniejsza część mieszkańców. Wakacyjny budżet w wysokości 1-2 tys. euro planuje 14 proc. respondentów, a ponad 2 tys. euro — 4 proc. Łącznie ponad 1 tys. euro na letni wypoczynek zamierza przeznaczyć 18 proc. badanych.

Badanie wykazało również, że około co ósmy Litwin nie zaplanował jeszcze budżetu na wakacje, natomiast co dziesiąty w ogóle nie planuje wyjazdu. „Wakacje nie powinny być spontanicznym wydatkiem, po którym trzeba by na nowo układać miesięczny budżet. Jeśli ktoś zarabia średnią pensję w tym roku — około 1,4 tys. euro netto — jego roczne dochody sięgają około 17,2 tys. euro. W takim przypadku 5-10 proc. wyniosłoby około 860-1,7 tys. euro” — powiedział Julius Ivaška, dyrektor działu biznesowego banku „Urbo”.

Jak wynika z ankiety, wśród osób o najniższych dochodach (do 500 euro miesięcznie) niemal jedna piąta nie planuje wakacyjnego wyjazdu, a ponad połowa zamierza wydać na wypoczynek nie więcej niż 500 euro. Jednocześnie niższe dochody nie zawsze oznaczają rezygnację z urlopu. Wśród bezrobotnych 14 proc. nie planuje wakacyjnego wyjazdu, natomiast największa grupa — 35 proc. — deklaruje budżet w wysokości 200-500 euro.

W grupie osób o najwyższych dochodach 40 proc. respondentów deklaruje wydatki przekraczające 1 tys. euro.

Opr. J.B.
na podst. ELTA

Kardynał Ryś podczas Kongresu Miłosierdzia w Wilnie: „Bez miłosierdzia nie potrafimy leczyć własnych ran”

Honorata Adamowicz

Uroczysta inauguracja wydarzenia w niedzielę rozpoczęła się Mszą Świętą i procesją ulicami miasta. O znaczeniu kongresu dla Kościoła, wyjątkowej roli Wilna oraz o tym, jak dziś mówić o miłosierdziu młodym ludziom, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opowiedział metropolita łódzki kardynał Grzegorz Ryś.

MIŁOSIERDZIE DROGĄ DO JEDNOŚCI

Pytany o znaczenie Światowego Apostolskiego Kongresu Miłosierdzia dla Kościoła powszechnego, kardynał Ryś podkreślił, że szczególnie ważne było wystąpienie patriarchy Konstantynopola Bartłomieja.

– Myślę, że najwięcej o tym powiedział dzisiaj patriarcha Konstantynopola, który bardzo poszerzył nasze rozumienie Kościoła i pokazał, jak bardzo dla pojednania chrześcijan potrzebne jest przekonanie i wiara w miłosierdzie. Bez tego nie potrafimy leczyć własnych ran, nie potrafimy się jednoczyć, a bez jedności nie będzie także nawrócenia świata. Mocniej i jaśniej chyba już nie da się tego powiedzieć niż zrobił to patriarcha Bartłomiej – stwierdził kardynał.

Słowa te wybrzmiały szczególnie mocno podczas kongresu poświęconego właśnie miłosierdziu jako fundamentowi chrześcijańskiego życia. W ocenie kardynała bez doświadczenia miłosierdzia niemożliwe jest nie tylko pojednanie między ludźmi, ale również jedność samych chrześcijan.

WILNO WŚRÓD NAJWAŻNIEJSZYCH MIEJSC KULTU

Hierarcha zwrócił również uwagę na wyjątkowe znaczenie Wilna na mapie miejsc związanych z kultem Bożego Miłosierdzia.

– Jest kilka takich miejsc, gdzie Pan Bóg się objawił z tym darem, z cha-

Wilno na kilka dni stało się światową stolicą Bożego Miłosierdzia. Do litewskiej stolicy przybyli pielgrzymi, duchowni i wierni z różnych krajów, aby uczestniczyć w VI Światowym Apostolskim Kongresie Miłosierdzia (WACOM), odbywającym się pod hasłem „Budujemy Miasto Miłosierdzia”.

Do Wilna przybyli pielgrzymi, duchowni i wierni z różnych krajów świata
Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

ryzmatem i Wilno jest pierwszym z nich. Jeszcze jest Płock, jeszcze jest Kraków. Jest kilka takich miast, ale Wilno jest absolutnie w pierwszej trójce – podkreślił.

Nieprzypadkowo więc właśnie tutaj odbywa się kongres gromadzący uczestników z całego świata. Wilno pozostaje jednym z najważniejszych punktów na duchowej mapie związanej z orędziem przekazanym św. Faustynie Kowalskiej i kultem Miłosierdzia Bożego.

MIŁOSIERDZIE ODPOWIEDZIĄ NA PODZIAŁY

Odnosząc się do współczesnego świata, naznaczonego konfliktami, podziałami i napięciami, kardynał Ryś wskazał, że miłosierdzie pozostaje jedyną drogą prowadzącą do trwałej zmiany.

– Trzeba rozumieć, że miłosierdzie jest odwrotnością tego, co dziś często widzimy wokół siebie. Trzeba je świadomie wybrać, bo inaczej nic się w tym świecie nie zmieni – powiedział.

W tych słowach zawiera się jedno z głównych przesłań kongresu. Miłosierdzie nie jest jedynie religijną ideą, ale konkretną odpowiedzią na problemy współczesności – od społecznych podziałów po konflikty i wojny.

POLSKA I LITWA RAZEM DLA DZIEŁA MIŁOSIERDZIA

Zdaniem kardynała szczególną rolę w szerzeniu kultu Bożego Miłosierdzia odgrywają dziś Polska i Litwa, które coraz częściej podejmują wspólne inicjatywy.

– Myślę, że próbujemy budować między sobą więzi po to, aby robić te rzeczy razem, a nie każdy osobno. Chwała Bogu, że ten kongres odbywa się właśnie w Wilnie. Z tego, co widzę, jest tutaj bardzo wielu uczestników z Polski, a to dobrze wróży na przyszłość – zaznaczył.

Obecność licznych pielgrzymów z Polski była widoczna już podczas inauguracji kongresu i wspólnych modlitw. Dla wielu uczestników wydarzenie stało się także 9.>>

8.>>

okazją do pogłębiania współpracy między Kościołami obu krajów.

MŁODZI SĄ PIERWSI DO DZIAŁANIA

W rozmowie z „Kurierem Wileńskim” kardynał odniósł się także do kwestii zaangażowania młodych ludzi w życie Kościoła.

– Nie zgodziłbym się z opinią, że młodzi dystansują się od miłosierdzia. Wręcz przeciwnie. Jeśli chodzi o konkretne dzieła miłosierdzia, bardzo często są pierwsi do działania. To właśnie najlepsza droga, by zapraszać ich do Kościoła – poprzez służbę drugiemu człowiekowi. Młodzi są na to bardzo otwarci i niezwykle aktywni – powiedział.

Zdaniem metropolity łódzkiego właśnie praktyczne zaangażowanie w pomoc potrzebującym staje się dziś najskuteczniejszym językiem dialogu z młodym pokoleniem. To poprzez konkretne dzieła miłosierdzia młodzi ludzie odnajdują swoje miejsce we wspólnocie Kościoła.

„WSZYSTKIM”

Zapytany, czym osobiście jest dla niego miłosierdzie, kardynał odpowiedział jednym słowem:

– Wszystkim.

Krótką odpowiedź stała się zarazem jednym z najbardziej wymownych momentów rozmowy.

Kardynał Grzegorz Rys Fot. Adam Walanus, CC BY 4.0

MIASTO PROCESJI I ŻYWEJ WIARY

Organizatorzy zwracają uwagę, że Wilno od wieków jest miejscem silnie związanym z tradycją publicznych procesji religijnych. Przez stulecia były one ważnym elementem życia mieszkańców miasta, stanowiąc wyraz ich wiary i przywiązania do chrześcijańskich wartości.

Historia tych uroczystości nie zawsze była jednak łatwa. Po upadku powstania styczniowego w 1863 r. władze carskie wprowadziły zakaz organizowania procesji religijnych na ulicach miasta. Ograniczenia te obowiązywały przez wiele lat i zostały zniesione dopiero po przemianach politycznych, które nastąpiły w Imperium Rosyjskim w 1905 r. Szczegól-

nie pamiętnym wydarzeniem był czerwiec 1906 r., kiedy po czterdziestoletniej przerwie mieszkańcy Wilna mogli ponownie uczestniczyć w publicznej procesji Bożego Ciała. Był to moment o ogromnym znaczeniu religijnym i społecznym. Miasto zostało odświętnie udekorowane – ulice ozdobiono zielonymi girlandami, w oknach pojawiły się obrazy świętych, a balkony przystrojono kolorowymi tkaninami i wstążkami. Tysiące wiernych zgromadziły się, aby towarzyszyć procesji, która wyruszyła z Katedry i przeszła głównymi ulicami Wilna, między innymi ulicą Zamkową, Dominikańską i Wileńską.

BUDUJEMY MIASTO MIŁOSIERDZIA

Tegoroczny kongres odbywa się pod hasłem „Budujemy Miasto Miłosierdzia”. Nawiązuje ono do potrzeby tworzenia społeczeństwa opartego na wzajemnym szacunku, solidarności i trosce o drugiego człowieka.

Program wydarzenia obejmuje liczne konferencje, spotkania i dyskusje poświęcone problemom, z którymi mierzy się współczesny człowiek. Uczestnicy będą rozmawiać między innymi o nadziei w czasach niepewności, doświadczeniu samotności, znaczeniu przebaczenia, cierpieniu związanym z chorobą, skutkach traum wojennych, uzależnieniach, kryzysach rodzinnych oraz zjawisku wykluczenia społecznego. Ważnym elementem obrad będą również rozmowy o konkretnych formach niesienia pomocy potrzebującym i realizowaniu dzieł miłosierdzia w codziennym życiu.

Za organizację wydarzenia odpowiadają wspólnie Dykasteria do spraw Ewangelizacji Stolicy Apostolskiej oraz Archidiecezja Wileńska. Kongres ma być nie tylko okazją do modlitwy i refleksji, ale także przestrzenią wymiany doświadczeń oraz poszukiwania odpowiedzi na wyzwania współczesnego świata w duchu miłosierdzia i chrześcijańskiej odpowiedzialności. ■

Uroczystą inaugurację wydarzenia w niedzielę rozpoczęła się Msza Święta Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

W Wilnie można oglądać dzieło Caravaggia uznawane przez wieki za zaginione

Muzeum Pałacu Wielkich Książąt Litewskich za-
prezentowało twórczość Caravaggia, jednego z
najwybitniejszych malarzy wszechczasów.

Justyna Giedrojc

Do 29 czerwca w Muzeum Pałacu Władców można oglądać obraz Michelangelo Merisiego, znanego jako Caravaggio (1571-1610), zatytułowany „Ekstaza św. Marii Magdaleny”. To pierwszy raz, gdy dzieło tego genialnego artysty jest prezentowane na Litwie.

– Caravaggio jest uznawany za jednego z najważniejszych twórców w historii sztuki europejskiej oraz za prekursora malarstwa barokowego. Jego twórczość zmieniła język malarstwa i sposób, w jaki widzowie odbierają sztukę – komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Daiva Mitrulevičiūtė, kuratorka wystawy.

IMPONUJĄCA HISTORIA OBRAZU

„Ekstaza św. Marii Magdaleny” przez długi czas była uznawana za dzieło zaginione. Dopiero w 2014 r. obraz został niespodziewanie odnaleziony w prywatnej kolekcji w Szwajcarii, gdzie przez pokolenia był przekazywany bez świadomości jego rzeczywistej wartości i autorstwa. Najwybitniejsi badacze twórczości Caravaggia – profesor Mina Gregori i profesor Bert Treffers – potwierdzili autentyczność dzieła, które przez ponad cztery stulecia uważano za zaginione. Odkrycie to wzbudziło ogromne zainteresowanie międzynarodowego środowiska artystycznego. Przypuszcza się, że właśnie ten obraz Caravaggio zabrał ze sobą w swoją ostatnią podróż. Udawał się do Rzymu z nadzieją na uzyskanie papieskiego ulaskawienia. Spośród trzech obrazów, które przewoził jako dary dla swoich patronów, dwa uznawano za zaginione. Jednym z nich była właśnie „Ekstaza św. Marii Magdaleny”.

Artysta został skazany zaocznie na karę śmierci po tym, jak w 1606 r. podczas bójki zabił człowieka posiadającego wpływowych protektorów. Caravaggio musiał uciekać z Rzymu i przez kilka lat ukrywał się pod opieką możnych patronów. Nigdy jednak nie powrócił do Wiecznego Miasta – zmarł w 1610 r.

W 2014 r. obraz „Ekstaza św. Marii Magdaleny” został nieoczekiwanie odnaleziony w prywatnej kolekcji w Szwajcarii **Fot. Muzeum Pałacu Wielkich Książąt Litewskich**

w pobliżu miejscowości Porto Ercole, w drodze do Rzymu.

Urodzony w Mediolanie artysta stał się w Rzymie jednym z najwybitniejszych malarzy swojego pokolenia.

– Odrzucił idealizowane pojęcie piękna charakterystyczne dla renesansu i wybierał na modele zwykłych ludzi: biednych, bezdomnych i mieszkańców ulic. Dzięki temu sceny religijne zyskały niezwykle realizm i emocjonalną siłę. W jego twórczości odrzucona jest charakterystyczna dla manieryzmu idealizacja, a w scenach religijnych przedstawieni prawdziwi ludzie, ich emocje, cierpienie i przeżycia. Dlatego malarstwo Caravaggia pozostaje bliskie współczesnym odbiorcom. Caravaggio zasadniczo wpłynął na rozwój malarstwa europejskiego. Ekspozowane dzieło, mimo że powstało czterysta lat temu, nadal porusza widzów ukazwanymi uczuciami, nastrojem i dramatyzmem – zauważa Daiva Mitrulevičiūtė.

Artysta był oskarżany o napaści, bójki i nielegalne posiadanie broni, a po zabójstwie człowieka w 1606 r. został zmuszony do ucieczki z Rzymu. Mimo dramatycznego życia znaczenie jego twórczości nie zostało przyćmione, dziś

Caravaggio jest uznawany za jednego z najbardziej wpływowych malarzy wszech czasów.

WYJĄTKOWE WYDARZENIE DLA KULTURY LITWY

Dyrektor generalny Muzeum Pałacu Wielkich Książąt Litewskich dr Vydas Dolinskas podkreśla, że format wystawy poświęconej jednemu arcydziełu jest szeroko stosowaną praktyką muzealną na świecie. Pozwala on zwiedzającym skoncentrować się na jednym, wyjątkowym dziele i poznać je w szerszym kontekście historycznym i kulturowym. Według Dolinskasa przyjazd dzieła Caravaggia do Wilna jest wydarzeniem wyjątkowym dla życia kulturalnego Litwy. Międzynarodowy projekt został zainicjowany przez Ambasadę Włoch na Litwie, we współpracy ze stowarzyszeniem kulturalnym MetaMorfosi Eventi oraz włoskim Instytutem Kultury w Wilnie. W ten sposób Włosi dzielą się swoim świętem: Republika Włoch obchodzi 80-lecie istnienia, a jednocześnie przypada 35. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych z Litwą. ■

KE: Litwa powinna zmienić podatki, by sfinansować potrzeby państwa

Honorata Adamowicz

Komisja Europejska (KE) wskazuje, że Litwa może zwiększyć dochody budżetowe poprzez reformę podatków od nieruchomości i środowiskowych oraz likwidację ulg podatkowych, aby sfinansować rosnące potrzeby w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia i polityki społecznej bez ryzyka dla stabilności finansów publicznych.

WIĘKSZY WKŁAD NAJBOGATSZYCH

— Zwiększenie podatku od nieruchomości dla najbogatszych to rozsądne rozwiązanie, które może pomóc w finansowaniu rosnących potrzeb państwa. W sytuacji, gdy konieczne są większe wydatki na bezpieczeństwo, ochronę zdrowia i usługi publiczne, naturalne jest oczekiwanie większego wkładu od osób posiadających największy majątek. Taki podatek może ograniczać nierówności majątkowe pod warunkiem, że obejmie przede wszystkim luksusowe nieruchomości, a nie zwykłe mieszkania służące do zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkaniowych — podkreśla w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Birutė Vėsaitė, wiceprzewodnicząca sejmowego Komitetu Gospodarki i Innowacji.

Jak mówi, państwo nie jest w stanie zapewnić wysokiej jakości ochrony zdrowia, edukacji czy bezpieczeństwa bez odpowiednich dochodów budżetowych. Dlatego — jak podkreśla — warto rozważać rozwiązania, które pozwolą zwiększyć wpływy do budżetu, szczególnie jeśli większy ciężar poniosą osoby dysponujące największym majątkiem.

— Im więcej środków trafia do budżetu państwa, tym większe są możliwości finansowania usług publicznych, z których korzystają wszyscy obywatele. Od lat pojawiają się problemy z niedofinansowaniem ochrony zdrowia, a szpitale i przychodnie często borykają się z brakami kadrowymi oraz niewystarczającymi środkami na wynagrodzenia dla lekarzy, pielęgniarek i ratowników medycznych. Dodatkowe dochody budżeto-

we mogłyby zostać przeznaczone na poprawę jakości opieki zdrowotnej, skrócenie kolejek do specjalistów, modernizację infrastruktury medycznej oraz zapewnienie godnych płac pracownikom służby zdrowia. Dzięki temu państwo byłoby w stanie skuteczniej odpowiadać na potrzeby społeczne i podnosić jakość życia mieszkańców — mówi Birutė Vėsaitė.

Według KE litewski ekosystem kapitału wysokiego ryzyka rozwija się najszybciej w regionie, jednak niewystarczający poziom innowacyjności przedsiębiorstw hamuje wzrost, a firmy mają trudności z pozyskiwaniem finansowania.

„Konkurencyjność można by zwiększyć poprzez wzrost oszczędności przeznaczonych na inwestycje (w tym dodatkowe oszczędzanie emerytalne), rozwój rynków finansowych, wzmacnianie współpracy między nauką a biznesem oraz poprawę współpracy między samorządami” — stwierdza KE.

MODERNIZACJA JAKO KLUCZ

Według KE obniżenie kosztów utrzymania i dalsze wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego mogłyby zapewnić modernizacja sieci energetycznych, renowacja budynków, elektryfikacja oraz inwestycje w transport publiczny.

„Wyniki opieki zdrowotnej na Litwie pozostają poniżej średniej UE, liczba zgonów możliwych do uniknięcia dzięki działaniom profilaktycznym jest wysoka, a na obszarach wiejskich brakuje usług medycznych. Zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej i długoterminowej oraz do usług lekarzy i pielęgniarek mogłoby przyczynić się do wydłużenia średniej długości życia” — napisano w zaleceniach.

Ponadto, mimo modernizacji systemu edukacji ogólnej, nierówności w edukacji nie zostały zlikwidowane, a wyniki uczniów szkół miejskich i wiejskich nadal znacząco się różnią.

„Aby lepiej dostosować umiejętności do potrzeb rynku pracy i zwiększyć zatrudnienie, konieczne jest podniesienie atrakcyjności zawodu nauczyciela, a także wspieranie programów z zakresu nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz reform szkolnictwa zawodowego” — podkreśla KE.

KE wskazuje również, że w obliczu rosnącego ubóstwa i nierówności, szczególnie w regionach peryferyjnych, zmniejszeniu różnic mogłaby służyć lepiej dopasowana polityka ochrony społecznej, obejmująca m.in. programy mieszkań socjalnych, szerszy zasięg wsparcia oraz skuteczniejsze monitorowanie usług społecznych. ■

Według KE, Litwa mogłaby zwiększyć dochody budżetowe poprzez wprowadzenie zmian w opodatkowaniu nieruchomości. Fot. Marian Paluszkiewicz

Politycy i gotówka. Ekspert: „Czy będą mogli wytłumaczyć skąd pochodzą te pieniądze?”

Antoni Radczenko

Dziennikarze pięciu redakcji — „Siena”, „Redakcja”, LRT, 15min.lt i Delfi — przeanalizowali majątki polityków. Dane pochodzące ze śledztwa dziennikarskiego zostały upublicznione w ubiegłym tygodniu. Śledztwo wykazało, że 10 polityków posiada duże sumy pieniędzy w gotówce.

SETKI TYSIĘCY EURO. „NIE WIDZĘ NARUSZEŃ”

Ponad połowa na tej liście to są politycy powiązani z partią „Świt Niemna”. Listę otwiera wiceprzewodniczący partii Robert Puchowicz, który ma 455 tys. euro w gotówce. Na liście znalazł się również doradca prezydenta Donatas Augulis, który ma 130 tys. euro w gotówce.

Po kilku dniach redakcja Delfi podała, że mer rejonu szyrwinckiego Živilė Pinskuvienė oraz jej mąż Jonas Pinksus, były przewodniczący Partii Regionów, przechowują w domu 400 tys. euro w gotówce. Z deklaracji majątkowej Pinskuvienė wynika, że w 2024 r. posiadała oszczędności przekraczające 152 tys. euro. Według danych portalu 134 tys. euro jest przechowywane w gotówce.

Z kolei Pinksus zadeklarował w 2024 r. oszczędności w wysokości 326 tys. euro, z czego 266 tys. euro trzyma w gotówce.

Jonas Pinksus zapewnił, że pochodzenie gotówki jest legalne, a środki zostały zgromadzone jeszcze przed rozpoczęciem przez niego działalności politycznej. „Był kryzys bankowy, później pandemia COVID-19. Te pieniądze stopniowo wykorzystuję na budowę siedliska (domu na wsi). Z pewnością nie są to środki zarobione podczas działalności politycznej ani w żaden sposób »wykombinowane«. Wszystkie pieniądze zostały

Dochodzenie dziennikarskie wykazało, że część polityków posiada spore sumy pieniędzy w gotówce. Liderem pod tym względem jest Robert Puchowicz. Matas Baltrukevičius nie sądzi, aby sam fakt posiadania gotówki mógł mieć wpływ na dalszą karierę polityczną.

Śledztwo wykazało, że 10 polityków posiada duże sumy pieniędzy w gotówce, w czołówce listy znalazł się Robert Puchowicz

zarobione legalnie, zalegalizowane, zatwierdzone i sprawdzone. Proszę zobaczyć, ilu polityków i zwykłych ludzi zadeklarowało gotówkę i przechowuje ją w domu. Nie widzę w tym żadnych naruszeń. Przecież także prezydent powiedział, że jest to kwestia indywidualnego wyboru” — tłumaczył się dziennikarzom polityk.

POTRZEBA GŁĘBSZEJ ANALIZY

Analitik powiązany z Wileńskim Instytutem Analizy Politycznej Matas Baltrukevičius sądzi, że jest kilka przyczyn, dlaczego media poświęcają tak dużo czasu tej kwestii. W pierwszej kolejności jest to powiązane z brakiem przejrzystości w finansowaniu kampanii wyborczej „Świtu Niemna”. Przypomnijmy, że jeszcze w lutym Główna Komisja Wyborcza rozdzieliła 2,5 mln euro pomiędzy dziesięcioma partiami politycznymi. Z powodu poważnego naruszenia zasad rachunkowości finansowej

należąca do koalicji rządzącej partia „Świt Niemna” została na pół roku pozbawiona finansowania ze środków państwowych.

— Poza tym ten sam „Świt Niemna” lubi mówić o stworzeniu lepszych warunków do rozliczania się w gotówce. Padł też pomysł przeprowadzenia referendum, aby prawo rozliczania się gotówką było wpisane do Konstytucji RL. Osobiście mnie to konkretne śledztwo dziennikarskie jakoś mocno nie poruszyło. Faktycznie zebrano dużo informacji. Tylko, jak podkreślają różnego rodzaju eksperci, samo posiadanie gotówki nie oznacza, że pieniądze zostały zdobyte bezprawnie — oświadczył Baltrukevičius.

Zaznaczył też, że nie jest to żadna poufna informacja, ponieważ w corocznych deklaracjach politycy muszą wskazać dane dotyczące ich majątku. W tym również, ile posiadają gotówki.

13.>>

12.>>

Zdaniem rozmówcy samo posiadanie dużych sum w gotówce nie może mieć wpływu na przebieg kariery politycznej.

— Pytanie teraz brzmi: czy dziennikarze dalej pociągną temat i zaczną analizować, czy zadeklarowane środki pochodzą z legalnych źródeł? Czy politycy będą mogli wytłumaczyć skąd pochodzi gotówka? Faktycznie, jeśli konkretny polityk nie będzie mógł wytłumaczyć pochodzenie pieniędzy, to wówczas to będzie miało wpływ na jego karierę. Natomiast samo posiadanie gotówki nie ma wpływu na karierę — oświadczył analityk.

Sprawę skomentował również prezydent. „Jeśli pochodzenie tych pieniędzy jest uzasadnione i zostało zadeklarowane, nie widzę w tym problemu. Jeśli ktoś ma skłonność do trzymania pieniędzy w gotówce i nie czerpie z tego żadnego zwrotu ani zysku, to jest kwestia jego własnego wyboru” — powiedział Gitanas Nausėda.

KONTEKST EUROPEJSKI

Transparency International, czyli pozarządowa organizacja walcząca z korupcją, na swej stronie podkreśla, że systemy oświadczeń majątkowych zostały wprowadzone w wielu krajach. Celem było zwiększenie przejrzystości

oraz zaufania obywateli do administracji publicznej. „Ujawnianie prywatnych interesów przez głowy państw, ministrów lub członków gabinetu oraz parlamentarzystów izb niższej i wyższej parlamentu staje się powszechną praktyką w wielu krajach. Większość systemów wymaga składania oświadczeń o majątku, dochodach i zobowiązaniach, ale treść, zakres i zakres oświadczeń majątkowych nadal różnią się w zależności od kraju” — czytamy.

Transparency International każdego roku publikuje Indeks Percepcji Korupcji. Ranking jest oparty na ocenach ekspertów i przedsiębiorców dotyczących korupcji w sektorze publicznym, czyli kraj może mieć głośne skandale polityczne, a mimo to uzyskać relatywnie dobry wynik, jeśli instytucje skutecznie wykrywają i ścigają nadużycia. W 2025 r. do najbardziej skorumpowanych państw Unii Europejskiej należały Bułgaria, Rumunia oraz Węgry. Na dalszych miejscach są Grecja, Chorwacja oraz Słowacja. Natomiast najmniej korupcji jest w Danii, która pod tym względem często jest liderem nie tylko w Europie, ale i na świecie. Na dalszych miejscach są: Finlandia, Szwecja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Irlandia. Wśród państw bałtyckich najlepiej wypada Estonia. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Dochodzenie dziennikarskie wykazało, że część polityków posiada spore sumy pieniędzy w gotówce

Rekordowa sprzedaż samochodów elektrycznych

Sprzedaż nowych samochodów elektrycznych osiągnęła rekordowe poziomy w 37 państwach. Według doniesień portalu Nikkei Asia wzrost zainteresowania pojazdami elektrycznymi jest związany z rosnącymi cenami paliw wywołanymi wojną na Bliskim Wschodzie.

Miesięczne rekordy sprzedaży odnotowano w 28 krajach w marcu, m.in. w Australii i Wielkiej Brytanii. W kwietniu nowe rekordy padły w kolejnych dziewięciu krajach, m.in. w Brazylii i na Filipinach.

Zdaniem Nikkei Asia kryzys energetyczny zwiększył atrakcyjność samochodów elektrycznych dla konsumentów. Portal wskazuje, że przechodzenie na pojazdy elektryczne coraz częściej wynika z czynników rynkowych, a nie wyłącznie z regulacji i polityki klimatycznej. Szczególnie silny wzrost popytu odnotowano w Korei Południowej. W marcu i kwietniu sprzedaż wzrosła tam o 140 proc. rok do roku, przekraczając 80 tys. pojazdów. W Azji Południowo-Wschodniej sprzedaż zwiększyła się o 40 proc. do 90 tys. aut, a rynek UE również urosł o 40 proc.

Odmienne trendy wystąpiły w Chinach i USA. W Chinach sprzedaż spadła o 8 proc. do 1,33 mln pojazdów, natomiast w USA obniżyła się o 20 proc. Mimo tego, po wyłączeniu obu największych rynków, łączna sprzedaż aut elektrycznych w pozostałych państwach wzrosła o 50 proc.

Międzynarodowa Agencja Energetyczna oceniła, że obecne reakcje konsumentów mogą mieć długofalowy wpływ na globalny rynek motoryzacyjny. Na zmianach korzystają także chińscy producenci — eksport aut zelektryfikowanych z Chin wzrósł w kwietniu ponad dwukrotnie, osiągając 430 tys. sztuk.

Wojna trwająca od 28 lutego doprowadziła do niemal całkowitego paraliżu żeglugi przez cieśninę Ormuz, przez którą transportowane jest 20 proc. światowych dostaw ropy i LNG. Zakłócenia przełożyły się na wzrost cen paliw na świecie.

Opr. J. B. na podst. PAP

Moskwa kłamie w sprawie powtórnego pochówku sowieckich żołnierzy w Jewiach

Justyna Giedrojc

Decyzja ta wywołała falę oskarżeń Moskwy o znieważanie grobów żołnierzy sowieckich. Litwa nazywa zarzuty Moskwy kłamstwem i absurdem.

— Decyzja ta nie jest i nie może być kojarzona z pogardą wobec żołnierzy — podkreśla w rozmowie z „Kuriem Wileńskim” Gediminas Ratkevičius, mer Elektrenów.

ROSJA ZNIEKSZTAŁCA RZECZYWISTY STAN RZECZY

„Ponawiane wobec naszego kraju oskarżenia dotyczące przenoszenia szczątków sowieckich żołnierzy poległych na Litwie podczas II wojny światowej są fałszywe i absurdalne” — napisano w komentarzu litewskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Litewska dyplomatką Jolanta Tubaitė, wezwana do rosyjskiego MSZ, usłyszała stanowczy protest „w związku z nowymi barbarzyńskimi planami władz litewskich dotyczącymi likwidacji cmentarza w Jewiach, gdzie są pochowani żołnierze i oficerowie sowieccy, którzy polegli w walkach o wyzwolenie Litwy spod władzy faszystów”.

Litewskie MSZ podkreśla, że Federacja Rosyjska świadomie zniekształca rzeczywisty stan rzeczy, próbując stworzyć negatywny wizerunek Litwy.

„W ten sposób Federacja Rosyjska próbuje usprawiedliwić własne działania prawne podejmowane wobec Litwy, które nie mają nic wspólnego z rzeczywistością” — głosi oświadczenie litewskiego resortu spraw zagranicznych.

Wcześniej Litwa przeprowadziła ekshumację szczątków rosyjskich żołnierzy pochowanych w Szawłach. MSZ zaznacza, że decyzje litewskich instytucji dotyczące przenoszenia szczątków żołnierzy Związku Sowieckiego są podejmowane i realizowane zgod-

Władze samorządowe miasta Elektrenai podjęły decyzję o ponownym pochówku szczątków żołnierzy II wojny światowej pochowanych w miasteczku Jewie (lit. Vievis).

Na starym cmentarzu w Oranach znajduje się kwatera, w której spoczywa 18 żołnierzy polskich i jeden żołnierz litewski

nie z wymaganiami konwencji genewskiej z 12 sierpnia 1949 r., innymi aktami prawa międzynarodowego oraz prawem litewskim.

ŻOŁNIERZE POCHOWANI NA PLACU MIEJSKIM

Gediminas Ratkevičius, mer Elektrenów uważa, że cmentarz jest miejscem wiecznego i godnego spoczynku dla wszystkich zmarłych.

— Samorząd miasta Elektrenai podjął taką decyzję z szacunku dla zmarłych i chęci zapewnienia im bardziej godnego miejsca wiecznego spoczynku. Obecnie miejsce pochówku żołnierzy znajduje się na placu miejskim, gdzie odbywają się pieśni, tańce, uroczystości z okazji świąt narodowych i lokalnych, koncerty i inne imprezy masowe. Takie otoczenie nie nadaje się do upamiętniania poległych. W związku z tym władze miejskie podjęły decyzję o przeniesieniu szczątków na cmentarz miejski, położony zaledwie 800 metrów dalej. Cmentarz naturalnie jest

miejszem pełnym szacunku i godności, przeznaczonym do zapewnienia wiecznego spoczynku wszystkim zmarłym, niezależnie od ich narodowości, pochodzenia czy okresu historycznego.

Decyzja ta nie jest i nie może być kojarzona z pogardą dla żołnierzy. Wręcz przeciwnie, ponowny pochówek na cmentarzu jest sposobem na wzmocnienie szacunku dla poległych żołnierzy, zapewniając, że ich pamięć zostanie zachowana w odpowiednim i stosownym miejscu — komentuje Gediminas Ratkevičius.

MSZ podkreśla, że o decyzjach rad miejskich Szawli i Elektrenów oficjalnie poinformowano ambasadę Rosji w Wilnie.

„Centrum Badań Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy stwierdziło, że wtórne miejsca pochówku znajdujące się w centrach Szawli i Jewi były miejscami utrwalania i rozpowszechniania mitu »Wielkiej Wojny Ojczyźnianej«, propagowanego przez Związek Sowiecki, a obecnie przez Rosję.

14.>>

W związku z tym, po przeprowadzeniu niezbędnych badań archeologicznych, szczątki żołnierzy Związku Sowieckiego są przenoszone z centrów miast i zostaną z należnym szacunkiem pochowane na cmentarzach znajdujących się w tych samych miastach — informuje resort.

NISZCZENIE WAŻNYCH DLA LITWY OBIEKTÓW

Podczas spotkania w rosyjskim MSZ Jolanta Tubaitė przypomniła rosyjskim dyplomatom o niszczeniu ważnych dla Litwy obiektów dziedzictwa kulturowego: tablicy pamiątkowej poświęconej Mečislovasowi Reinisowi, pomnika politycznych więźniów i zesłańców w Tomsku oraz pomnika Kristijonasa Donelaitisa w Gąbinie (lit. Gumbinė) w obwodzie królewieckim.

„Litwa zażądała jak najszybszej odbudowy tych pomników” — podkreśla ministerstwo.

Według informacji resortu Moskwa zaznacza również, że niszczenie, uszkodzenie lub profanacja cmentarzy, także znajdujących się za granicą, są w Rosji uznawane za przestępstwo.

„Prawny nihilizm reżimu kremlofskiego przejawia się także w groźbach ścigania obywateli Litwy na podstawie prawa Federacji Rosyjskiej. Wszystko to brzmi wyjątkowo obłudnie ze strony państwa, które każdego dnia cynicznie depcze normy i zasady prawa międzynarodowego” — stwierdza litewskie MSZ.

GROBY POLSKICH ŻOŁNIERZY W ORANACH

Przeniesienie szczątków żołnierzy nie jest na Litwie nową praktyką. „Kurier Wileński” wcześniej już pisał o przeniesieniu w Oranach (lit. Varėna) szczątków polskich żołnierzy na cmentarz. Na starym cmentarzu w Oranach znajduje się obecnie kwatery 18 żołnierzy polskich i jednego litewskiego, którzy polegli lub zmarli w latach 1920-1923, wśród nich — czterech niezidentyfikowanych.

Pierwotnie groby żołnierskie znajdowały się przy kościele pw. św. Michała Archanioła. 25 września 1995 r. szczątki żołnierzy ekshumowano i przeniesiono na cmentarz. Podczas ekshumacji odnaleziono 15 ciał, w tym ciało żołnierza litewskiego. Na cmentarz miała być również przeniesiona kolumna-pomnik z dawnej kwatery, planowano jej ustawienie przy alejce cmentarnej, jednak prac tych nie wykonano bezpośrednio po przeniesieniu kwatery i sprawa przewlekła się przez wiele lat, aż kolumna została zburzona. Była to czterometrowa kolumna z napisem: „Bohaterom Ziemi Wileńskiej, poległym w obronie Ojczyzny — obywatelom”. W sierpniu 2015 r. kwatera została zrekonstruowana.

Fot. Marian Paluszkiwicz

MRF MEDIJU
RĖMIMO
FONDAS

■ Na wielu cmentarzach Litwy zachowały się groby polskich żołnierzy

Turniej „Minusas” wraca na wileńskie podwórka

Mieszkańcy Wilna będą mogli tego lata ponownie spotkać się na osiedlowych boiskach. Rusza sąsiedzki turniej koszykówki „Minusas”, którego celem jest integracja lokalnych społeczności oraz promowanie aktywności fizycznej. Rozgrywki odbędą się na ponad 200 otwartych boiskach do koszykówki znajdujących się we wszystkich 21 starostwach Wilna. Organizatorzy podkreślają, że udział może wziąć każdy — bez konieczności tworzenia drużyny czy wcześniejszych przygotowań.

„Wilno to miasto koszykówki, ale koszykówka żyje nie tylko na arenach czy w halach sportowych — żyje na podwórkach, szkolnych boiskach, w rejonach, gdzie spotykają się sąsiedzi. Takie inicjatywy pomagają miastu się rozwijać, wzmacniają społeczność i przypominają, że do uprawiania sportu często potrzeba naprawdę niewiele” — zachęca mer Valdas Benkunskas.

Rejestracja uczestników potrwa do 14 czerwca na stronie ikiema.lt. Po wyborze boiska gracze będą umawiać się na mecze z innymi uczestnikami przypisanymi do tej samej lokalizacji, a wyniki będą wprowadzane do systemu.

Pierwszy etap turnieju odbędzie się w dn. 17 czerwca – 8 lipca. Uczestnicy zostaną podzieleni na czteroosobowe grupy i zmierzą się systemem „każdy z każdym”. Kolejne rundy zaplanowano na okres od 15 lipca do 31 sierpnia. Finał rozegrany zostanie 6 września na boisku przy Białym Moście podczas wileńskiego festiwalu sportowego.

„Wszyscy od najmłodszych lat graliśmy w Minusa na boiskach na świeżym powietrzu. Prawdę mówiąc, gramy w to nawet teraz w naszym biurze. Ta prosta gra skłania do rywalizacji, ale jednocześnie wzmacnia wspólnotę, a w tym przypadku — zachęca do poznawania sąsiadów. To szybki sposób na aktywność fizyczną i rozmowę, a te dwie rzeczy są potrzebne nam wszystkim” — mówi Jonas Miklovas, dyrektor „BasketNews”.

Opr. J.B. na podst. Vilnius.lt

„Dla mnie najważniejsza jest cena”. Co piąty papieros na Litwie pochodzi z przemytu

Honorata Adamowicz

Co piąty papieros wypalany na Litwie pochodzi z nielegalnego obiegu — wynika z najnowszego badania firmy KPMG, które pokazuje dalszy wzrost szarej strefy na rynku tytoniowym.

SZARA STREFA UDERZA W BUDŻET I UCZCIWY BIZNES

— Państwo traci bardzo duże środki z powodu niezapłaconych podatków akcyzowych. Z drugiej strony prowadzi to do zakłócenia konkurencji — jeśli na rynku jest dużo nielegalnych wyrobów tytoniowych, to przedsiębiorstwa działające legalnie, które płacą akcyzę i inne podatki, znajdują się w mniej korzystnej sytuacji. Dlatego takiej sytuacji nie można uznać za zadowalającą. Ogólnie rzecz biorąc, szara strefa w handlu papierosami nadal pozostaje bardzo duża. Należałoby podjąć więcej działań w walce z szarą strefą i nielegalnym handlem papierosami. Jest to ważne nie tylko ze względu na balony meteorologiczne i związane z nimi zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego, ale również z uwagi na utracone wpływy podatkowe oraz znaczące straty finansowe ponoszone przez państwo — wyjaśnia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Greta Ilektytė, ekonomistka Swedbanku.

Wzrost udziału nielegalnych papierosów na rynku pokazuje, że polityka akcyzowa i walka z szarą strefą muszą być prowadzone w sposób wyważony. Z jednej strony państwo powinno dbać o wpływy budżetowe i ograniczanie palenia, z drugiej zaś uwzględniać reakcje konsumentów oraz ryzyko rozwoju nielegalnego handlu.

— Wraz ze wzrostem akcyzy wyroby tytoniowe drożeją, dlatego mieszkańcy szukają tańszych alternatyw. W związku z tym można byłoby rozważyć, aby akcyza rosła nie tak gwałtownie, lecz stopniowo, dając ludziom więcej czasu na dostosowanie się do zmian. Nagły wzrost

Litewscy pogranicznicy regularnie zabezpieczają nielegalne papierosy z Białorusi **Fot. VSAT**

podatków może skłonić część konsumentów do poszukiwania tańszych, często również nielegalnych, produktów. Z drugiej strony palenie jest nawykiem szkodliwym dla zdrowia, dlatego należy poświęcić więcej uwagi edukowaniu społeczeństwa na temat negatywnych skutków używania tytoniu. Również walka z nielegalnymi wyrobami tytoniowymi i przemytem powinna być bardziej zdecydowana, tak aby konsumenci nie mieli możliwości łatwego nabywania tanich, nielegalnych papierosów — podkreśla Greta Ilektytė.

DECYDUJE CENA

Za statystykami stoją konkretne decyzje konsumentów. Wilnianin Edward od wielu lat pali papierosy pochodzące z przemytu. Jak przyznaje, o jego wyborach decydują przede wszystkim względy finansowe. Rosnące ceny wyrobów tytoniowych w legalnej sprzedaży sprawiają, że coraz częściej sięga po tańsze alternatywy dostępne poza oficjalnym obiegiem.

— Dla mnie najważniejsza jest cena. Gdyby papierosy w sklepie były tańsze, nie szukałbym nielegalnych. Rozumiem, że państwo na tym traci, ale wtedy to ja musiałbym zapłacić więcej — przyznaje.

DANE STATYSTYCZNE

W 2025 r. na Litwie skonsumowano 2,55 mld papierosów, czyli o 2 proc. mniej niż dwa lata wcześniej. Było to spowodowane spadkiem sprzedaży legalnych wyrobów tytoniowych — poinformowała w środę firma Philip Morris International.

Według badania, z powodu napływu nielegalnych wyrobów tytoniowych do kraju budżet państwa stracił 109 mln euro wpływów, czyli o 14 mln euro więcej niż dwa lata wcześniej.

67 proc. nielegalnych wyrobów tytoniowych trafiło na Litwę przez Białoruś — to o 18 proc. mniej niż dwa lata wcześniej. Jednocześnie, według badania, około 2,8-krotnie wzrosło zużycie podróbek znanych marek papierosów — do 170 mln sztuk.

Na Łotwie udział nielegalnych wyrobów tytoniowych w całym rynku wzrósł w ubiegłym roku do 19 proc. (wzrost o 0,7 proc.), natomiast w Estonii — do 14 proc. (wzrost o 7,4 proc.) Litwę pod względem udziału nielegalnego rynku wyrobów tytoniowych wyprzedzają jedynie Francja, Belgia i Niderlandy, gdzie w 2025 r. papierosy z przemytu i podróbki stanowiły odpowiednio 41,4 proc., 24,8 proc. i 22,1 proc. rynku. Najmniej nielegalnych papierosów wypala się w Polsce — 5 proc. ■

Spektakl „Kopciuszek” na Dzień Dziecka w Domu Kultury Polskiej w Wilnie

„Kopciuszek” to jedna z najbardziej znanych i lubianych baśni — historia ponadczasowa i uwielbiana przez kolejne pokolenia. Opowiada o skromności, odwadze, zazdrości i marzeniach. A poza tym zawiera przesłanie, że sprawiedliwość istnieje, za dobro los wynagradza człowieka, a za zło ukarze. Tegoroczny Dzień Dziecka wraz z zakończeniem roku szkolnego w Domu Kultury Polskiej w Wilnie świętowano 28 maja.

Odświętna i niezwykła atmosfera dzięki dekoracjom z balonów, tłumy starszych i młodszych dzieciaków wypełniających po brzegi salę, hałas, zamieszanie... aż do chwili, gdy Teatr Dormana rozpoczął przedstawienie.

Patrycja Kundro (Teatr Dormana, scenografia i kostiumy): „Uwielbiamy wileńską publiczność, jesteśmy tu po raz czwarty. Zawsze lubimy tu wracać. Jest duża różnica między widzami wileńskim i widzami w Polsce. Przede wszystkim w języku, ale też w reakcjach. I myślę, że to wynika z jakiegoś kulturowego przygotowania do odbioru sztuki. U nas dzieci zwracają uwagę na inne rzeczy, są bardziej rozemocjonowane na tej widowni, mniej skupione. Ale być może tu było większe skupienie, bo te różnice wymuszają, żeby bardziej się skupić na spektaklu i z tego chłonąć jak najwięcej”.

„Kopciuszek” w aranżacji Teatru Dormana to pełna ciepła i humoru bajka, która bawi i wzrusza. Wyjątkowość przedstawienia polega na tym, że łączy znakomity wierszowany tekst Jana Brzechwy z bardzo nowoczesną wersją wizualną, nie taką cukierkową jak typowe disneyowskie wersje Kopciuszka. Oprócz tego poszczególne postacie są inspirowane bohaterami z popkultury. I to było często czytelne również dla młodych odbiorców. Z kolei sama scenografia jest białoczar-na, rysunkowa, graficzna, komiksowa, przy czym w kostiumach nie występuje w ogóle czarny kolor, tam wszystko jest kolorowe, łącznie z butami, skarpetkami i guzikami. Połączenie tych aspektów

stworzyło niezapomniane widowisko dla widzów w każdym wieku.

Patrycja Kundro: „My lubimy interakcję z widzami i często wplatamy ją w spektakle. Kontakt dziecka z aktorem i aktora z dzieckiem — to plusy pracy w teatrze dziecięcym. Przełamanie bariery jest super, dzieci się otwierają i inaczej reagują, a my mamy większe pole manewru”.

O tym, że spektakl stał się dla dzieci emocjonującym przeżyciem, bawił i wzruszał, świadczyła ich reakcja. Dzieci żywo reagowały na grę aktorów, muzykę, chętnie nawiązywały z nimi kontakt. Zachwycaly się strojami, z uznaniem komentowały pomarańczowe włosy jednej z sióstr Kopciuszka. A chętnych do mierzenia pantofelka naprawdę nie brakowało!

Również nauczycielki, które towarzyszyły uczniom nie szczędziły słów uznania aktorom.

Agata: „Naprawdę bardzo się podobało. Aranżacja dobra, muzyka, ruch, kontakt z publicznością”.

Kinga: „Podobało się bardzo. Pod koniec się wzruszyłam. Przedstawienie z rozmachem. Tak inaczej podane. Znam tę bajkę z dzieciństwa, a tu

takie stroje dla współczesnych dzieci zaaranżowane”.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że Teatr Dormana stara się, by wystawiane przez niego spektakle w świecie pełnym biegu i wyzwań, były prostsze w odbiorze, nie pobudzały niepotrzebnie dzieci.

Patrycja Kundro: „Mamy czasy, w których dzieci są bardzo przebudzowane. Coraz więcej się mówi o uzależnieniu od telefonu, od internetu. Dzieci są coraz częściej diagnozowane w spektrum. A robiąc tego rodzaju spektakle, można unikać przebudzowania i uczyć nowych rzeczy. W tym spektaklu nie ma użytej ani projekcji, ani gadżetów. Generalnie staramy się nie przebudzowywać tych spektakli. W tym to się świetnie udało. Owszem, jest biel, czerń i kontrastowe kolory, ale to jest przyjemne dla oka”.

Po spektaklu na każde z dzieci czekała porcja lodów — bo w Dniu Dziecka lody są obowiązkowe!

Wydarzenie dofinansowane przez samorząd miasta Wilna.

Seweryna Kardis,
kierowniczka projektów kulturalnych DKP w Wilnie

„Kopciuszek” w aranżacji Teatru Dormana łączy tekst Jana Brzechwy z bardzo nowoczesną wersją wizualną Fot. DKP w Wilnie

Piotr Kornobis o swoim nowym filmie zamykającym polsko-litewską tetralogię

Dla Piotra Kornobisa praca nad „Republiką. Koniec i początek” stała się osobistą podróżą — od odkrywania litewskiej wrażliwości po refleksję nad odpowiedzialnością za wspólnotę.

Reżyser mówi o tym, jak historia I Rzeczypospolitej pomaga zrozumieć współczesne napięcia, dlaczego warto patrzeć na nią z wielu perspektyw i jak filmowcy mogą budować nową jakość polsko-litewskiego dialogu.

Ilona Lewandowska: Na początku lipca w telewizji LRT będzie można oglądać Pana najnowszy film dokumentalny „Republika. Koniec i początek”. To już kolejny film, jaki realizuje Pan w polsko-litewskiej współpracy...

Piotr Kornobis: Tak, to już czwarty film, więc można powiedzieć, że powstała tetralogia. Co ciekawe, „Republika” miała być pierwotnie pierwszą częścią cyklu, ale ostatecznie zamyka całość. Zdecydowały o tym różne okoliczności — choćby rocznice, które chcieliśmy uczcić. Zaczęliśmy od Konstytucji 3 Maja, czyli niejako od środka. Ważne było też to, że „Republika” okazała się filmem najtrudniejszym do realizacji. Temat upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów jest po prostu wymagający.

Gdyby jednak ktoś chciał obejrzeć całą serię w kolejności, która najlepiej oddaje jej sens, to polecałbym zacząć od tego najnowszego filmu, potem „3 Maja, czyli dziś”, następnie „Kościuszkę. Przewodnik bardzo współczesny”, a na końcu „Żywioł”.

Pana spotkanie z litewskimi odbiorcami zaczęło się jednak nieco wcześniej — od obchodów stulecia niepodległości...

Razem z zespołem Biura Programu NIEPODLEGŁA zastanawialiśmy się, jak złożyć Litwinom życzenia z okazji 100-lecia niepodległości. Zależało nam na tym, by uniknąć tonu protekcjonalnego, który w relacjach sąsiedzkich zawsze jest ryzykowny.

Piotr Kornobis, scenarzysta i reżyser filmu **Fot. archiwum prywatne PK.**

Skonsultowałem się z Marcinem Łapczyńskim, ówczesnym dyrektorem Instytutu Polskiego w Wilnie. To on zaproponował, by sięgnąć do wspólnej polsko-litewskiej tradycji i — co najważniejsze — nagrać życzenia po litewsku. Naturalnym wyborem okazał się Grunwald. Zaprośiliśmy do współpracy polską narodową kadrę rycerską (niewiele osób wie, że taka istnieje — a istnieje i jest świetna) i nagraliśmy życzenia przy obrazie Matejki „Bitwa pod Grunwaldem”.

Największym wyzwaniem był oczywiście język. Korzystaliśmy z konsultacji, by nasze życzenia brzmiały jak najbardziej naturalnie po litewsku. I chyba się udało, bo klip został bardzo dobrze przyjęty. To był w ogóle znakomity rok — litewskie życzenia dla Polski, z hymnem zagrany przez sygnały pociągów, były na niezwykle wysokim poziomie. To był dla mnie sygnał, że po obu stronach granicy szukamy nowej jakości, chcemy wyjść poza schematy i uprzedze-

nia. I że my — filmowcy — możemy być częścią tego procesu.

To rzeczywiście było moje pierwsze spotkanie z litewskimi odbiorcami i pierwsza próba zrozumienia Litwinów.

W filmie słyszymy wypowiedzi nie tylko historyków z Polski i Litwy, ale także z Wielkiej Brytanii czy Holandii. Dlaczego zdecydował się Pan na tak szerokie geograficznie grono ekspertów?

Chciałem spojrzeć na temat z szerszej perspektywy. Muszę jednak podkreślić, że to grono mogłoby być jeszcze większe — zabrakło nam czasu, siły i możliwości, by je dalej poszerzać. Zależało mi na tym, by film był zrozumiały nie tylko dla Polaków i Litwinów, ale dla każdego, kto wyrósł w kontekście euroatlantyckim.

W filmie nie ma historyków турецkich, a bardzo chciałbym poznać ich spojrzenie na upadek Rzeczypospolitej. Z Turcją łączy nas więcej, niż czasem dostrzegamy. To przecież jedyny kraj, który nie uznał rozbiorów — gest symboliczny, ale znaczący. Mamy też wspólne doświadczenie bycia potęgą, której okres świetności minął. Ale oczywiście nie da się zrobić wszystkiego naraz.

Widzowie zobaczą jedynie fragmenty przeprowadzonych wywiadów. Czy perspektywy polskich i litewskich historyków bardzo się różnią?

Myślę, że raczej się uzupełniają. Nie zauważyłem sprzeczności. Mam wrażenie, że Litwini lepiej rozumieją historię Rosji. Potrafią wyjaśnić zawiłości związane z zagrożeniem ze strony Moskwy — rzeczy, które dla mnie były odkryciem, dla nich są oczywiste. Ale przecież ta większa świadomość była obecna już w czasach Rzeczypospolitej, więc nie powinno to dziwić.

19.>>

18.>>

Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów to jeden z najlepiej opisanych tematów w polskiej historiografii. Czy taka ogromna literatura pomaga czy przeszkadza w pracy nad filmem?

To bardzo dobre pytanie. Myślę, że pomaga. To trochę jak z długim utworem muzycznym, który przed tobą wykonywało wielu artystów — trzeba po prostu usiąść i zagrać swoją wersję. A to, że było tak wiele wcześniejszych interpretacji, tylko wzbogaca.

Jak zawsze chciałem spojrzeć na ten dobrze znany temat inaczej. Wpłynęły na to również moje osobiste doświadczenia. Pracę nad filmem rozpocząłem w momencie, gdy przeprowadziłem się z Warszawy na wieś. Zaskoczyło mnie bardzo wiele rzeczy — inne relacje międzyludzkie, inny język, inny sposób komunikacji. To wszystko znalazło odbicie w filmie.

Podobnie jak metafory ekologiczne i rolnicze, które są w nim obecne. Uważam, że są trafne — handel zbożem był przecież jednym z filarów potęgi Rzeczypospolitej. To on pozwolił rozbiły się, a potem zgasnąć gwiazdzie szlachty. Nowa dla mnie wiedza

o tym, jak upadają źle prowadzone gospodarstwa, a jak rozwijają się te dobrze zarządzane, okazała się niezwykle inspirująca.

Film powstał we współpracy LRT i TVP. Czy łatwo tworzyć w takim formacie?

Na pewno warto. Zaczniemy od tego, że jestem z pokolenia telewizji. Dorastałem w latach 90., kiedy Telewizja Polska miała ogromne oddziaływanie i była dla mnie czymś wyjątkowym. Do dziś jestem fanem telewizji jako medium.

Współpraca z LRT to dla mnie bardzo dobre doświadczenie — świadczy o tym choćby fakt, że to już czwarty wspólny film. Nie poradziłem sobie logistycznie bez Teresy Rożanowskiej, producentki współpracującej z LRT. Zawsze zależało mi na tym, by w filmach o wspólnej historii pokazać także litewską perspektywę — a bez Litwinów nie da się tego zrobić.

Z kolei współpraca z TVP dała mi unikalną możliwość wykorzystania fragmentów filmów realizowanych z ogromnym rozmachem. Te sceny z polskiej klasyki są niezastąpionym tłem i niewątpliwym walorem filmu. Bez współpracy

z TVP nie byłoby to możliwe. Dlatego uważam, że warto angażować się w takie wspólne projekty.

Na początku filmu słyszymy, że przyglądamy się historii, by wiedzieć, jak zachować się w czasie kryzysu. Co dla Pana jest najbardziej aktualne dzisiaj w historii upadku I Rzeczypospolitej?

Właściwie wszystko. Jestem Polakiem, ojcem, twórcą, prezesem klubu sportowego, płacę podatki — więc każdy element tej historii mogę odnieść do własnego doświadczenia. Historia Rzeczypospolitej pomaga mi rozumieć procesy międzynarodowe, ale też pokazuje, czym jest odpowiedzialność za wspólnotę.

Nikt za nas nie wychowa świadomych obywateli. Obywateli nie da się też kupić ani zaimportować. Nie wychowa ich za nas szkoła, Kościół czy jakakolwiek instytucja zewnętrzna. To zadanie dla całej, świadomej siebie wspólnoty.

Żeby odróżnić to, co nasze, od tego, co cudze, musimy najpierw dobrze poznać własną narrację. Odkryć ją dla siebie i — na ile potrafimy — przekazać dalej. ■

Rozmawiała
Ilona Lewandowska

■ W dokumencie wypowiadają się naukowcy z Polski, Litwy, Ukrainy, Holandii i Wielkiej Brytanii Fot. kadr z filmu

Wyrok za przemyt papierosów balonami z Białorusi. Sąd zasądził odszkodowanie

Balony wykorzystane do przemytu papierosów z Białorusi doprowadziły nie tylko do zatrzymania przemytnika, ale także do poważnych zakłóceń w ruchu lotniczym na Litwie. Teraz sąd wydał wyrok, który może stać się ważnym sygnałem dla osób angażujących się w podobny proceder.

SKAZANY ZA PRZEMYT

Jak poinformowała prokuratura, Sąd Rejonowy Okręgu Wileńskiego uznał mieszkańca rejonu sołecznickiego D. K. za winnego przemytu oraz nielegalnego posiadania wyrobów akcyzowych w ramach zorganizowanej grupy. Mężczyzna, urodzony w 1993 r., w październiku ubiegłego roku odbierał papierosy przetransportowane z Białorusi za pomocą balonów meteorologicznych.

Po zsumowaniu z wcześniej orzeczoną i niezapłaconą częścią kary, sąd wymierzył mu grzywnę w wysokości 20 tys. euro. Dodatkowo skonfiskowano na rzecz państwa równowartość samochodu wykorzystywanego w przestępczej działalności — 880 euro.

ZATRZYMANIE PODCZAS ODBIORU PAPIEROSÓW

Z ustaleń śledztwa wynika, że w nocy z 21 na 22 października 2025 r. D. K., działając wspólnie z osobami przebywającymi na terytorium Białorusi, udał się do lasu w miejscowości Pajuodziai w rejonie wileńskim, aby odebrać kontrabandę dostarczoną balonami.

Funkcjonariusze Państwowej Służby Ochrony Granic (VSAT) zatrzymali mężczyznę podczas przenoszenia do samochodu VW Passat 1,5 tys. paczek papierosów NZ Gold oznaczonych białoruskimi znakami akcyzy. Wartość przejętego towaru wraz z należnymi podatkami wyniosła 7 755 euro.

Sąd podkreślił, że skazany był już wcześniej karany za przemyt, a jego działania naruszały przepisy celne oraz dotyczące obrotu towarami objętymi podatkiem akcyzowym.

Przemyt papierosów przy użyciu balonów doprowadził do zakłóceń w ruchu lotniczym i strat poniesionych przez litewskie lotniska **Fot. LTOU**

PRZEMYT SPARALIŻOWAŁ LOTNISKO

Kluczowym elementem sprawy były skutki przemytu dla funkcjonowania lotnisk. Sąd w całości uwzględnił pozew cywilny spółki Litewskie Porty Lotnicze (LTOU) i zasądził od D. K. 22 108 euro odszkodowania za poniesione straty.

Według danych przedstawionych przez LTOU, w nocy z 21 na 22 października ruch lotniczy został wstrzymany na ponad osiem godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez balony meteorologiczne wykorzystywane do przemytu. W tym czasie odwołano 25 lotów, 9 przekierowano do innych portów lotniczych, a 20 lotów zostało opóźnionych. Utrudnienia dotknęły 6 992 pasażerów.

Zgodnie z wyrokiem D. K. będzie musiał również zapłacić odsetki w wysokości 5 proc. rocznie od zasądzonej kwoty, liczone od momentu uprawomocnienia się wyroku do całkowitej spłaty odszkodowania.

LTOU: TO WAŻNY SYGNAŁ DLA PRZESTĘPCÓW

Decyzję sądu pozytywnie ocenił dyrektor generalny LTOU Simonas Bartkus.

„Z zadowoleniem przyjmujemy decyzję sądu o całkowitym uwzględnieniu powództwa cywilnego litewskich portów lotniczych i zasądzeniu odszkodowania za poniesione przez nas szkody. Od samego początku zajmowaliśmy stanowisko, że takie działania nie mogą pozostać bez konsekwencji — stanowią one zagrożenie dla lotnictwa cywilnego, zakłócają działalność portów lotniczych, wyrządzają szkodę państwu i bezpośrednio dotyczą tysiące pasażerów” — powiedział Simonas Bartkus.

Szef litewskich lotnisk podkreślił, że spółka będzie nadal dochodzić odszkodowań od osób odpowiedzialnych za działania zakłócające ruch lotniczy i zagrażające bezpieczeństwu.

Opr. J.B. na podst. LTOU, ELTA

Mieszkańcy Litwy bez poduszki finansowej. Eksperci wskazują trzy ważne kroki

Co stałoby się z domowym budżetem, gdyby rodzina nagle straciła główne źródło dochodu? Choć wielu mieszkańców potrafi oszacować koszty takiego kryzysu, najnowsze badanie pokazuje, że między świadomością zagrożenia a rzeczywistym przygotowaniem wciąż istnieje ogromna luka.

BRAK ZABEZPIECZENIA

Poważne problemy zdrowotne lub utrata głównego żywiciela rodziny mogą znacząco zachwiać sytuacją finansową gospodarstwa domowego. Mimo skali ryzyka wielu mieszkańców niechętnie podejmuje ten temat i rzadko zastanawia się nad możliwymi skutkami takich wydarzeń.

Badanie przeprowadzone na zlecenie Swedbanku pokazuje, że 71 proc. respondentów nie czuje się finansowo przygotowanymi na taki scenariusz. Co więcej, niemal jedna szóstka badanych przyznaje, że nie potrafi nawet oszacować, jakiej kwoty potrzebowałaby rodzina w przypadku podobnego kryzysu.

„Przygotowanie finansowe nie zaczyna się od strachu czy unikania, ale od jasności — rozmowy w rodzinie i przeliczeń. Ile tak naprawdę kosztuje nasze codzienne życie? Jaką kwotę powinniśmy zgromadzić, aby zachować stabilność finansową? Jednak prawie jedna szóstka respondentów twierdzi, że nawet nie wyobraża sobie, ile środków byłoby w takim przypadku potrzebnych. Na wstrząsy finansowe można się przygotować, a pierwszym krokiem jest nazwanie sytuacji, co ma ogromne znaczenie” — mówi Jūratė Cvilikienė, dyrektorka Instytutu Finansowego Swedbanku.

Najwięcej respondentów (25 proc.) uważa, że w przypadku poważnego kryzysu finansowego potrzebna byłaby poduszka bezpieczeństwa w wysokości od 30 tys. do 50 tys. euro. Kolejne 16 proc. wskazuje kwotę od 50 tys. do 75 tys. euro, a 12 proc. — od 75 tys.

do 100 tys. euro. Jednocześnie 11 proc. badanych ocenia, że potrzebowaliby ponad 100 tys. euro.

Mimo świadomości skali potrzeb jedynie 12 proc. mieszkańców deklaruje, że posiada oszczędności pozwalające zabezpieczyć rodzinę w podobnej sytuacji.

WYSOKIE DOCHODY NIE SĄ GWARANCJĄ BEZPIECZEŃSTWA

Badanie pokazuje również, że poziom dochodów nie przekłada się automatycznie na większą gotowość finansową. Wśród osób, których dochód na członka rodziny wynosi od 700 do 1 tys. euro, brak wystarczających środków deklaruje 71 proc. respondentów. W grupie osiągającej ponad 1,5 tys. euro na osobę odsetek ten wynosi 68 proc.

„Jak pokazuje badanie, gotowość mieszkańców o najwyższych dochodach i zajmujących wysokie stanowiska na takie kryzysy nie jest dużo lepsza niż osób zarabiających mniej. Oznacza to, że nasze nawyki i świadome wysiłki na rzecz zadbania o własną kondycję finansową i bezpieczeństwo często mają większą moc niż sytuacja finansowa” — komentuje Jūratė Cvilikienė.

EKSPERCI WSKAZUJĄ KROKI

Zdaniem ekspertów pierwszym krokiem do zwiększenia bezpieczeństwa finansowego jest określenie niezbędnych miesięcznych wydatków gospodarstwa domowego oraz budowanie rezerwy, która pozwoliłaby pokryć koszty życia przez co najmniej 3-6 miesięcy.

„Zatem, dążąc do większego bezpieczeństwa finansowego i odporności, należy przede wszystkim jasno określić miesięczne niezbędne wydatki rodziny. Pozwala to zrozumieć, jakie kwoty byłyby potrzebne, aby nawet w przypadku utraty dochodów można było zapewnić sobie codzienne życie” — mówi Jūratė Cvilikienė.

Drugim elementem jest wcześniejsze uzgodnienie rodzinnego planu działania na wypadek kryzysu, a trzecim — ocena posiadanych zabezpieczeń finansowych, w tym polis ubezpieczeniowych.

„Chociaż ubezpieczenie nie zastąpi oszczędności, w krytycznych momentach może pomóc w utrzymaniu stabilności finansowej. Ważne jest, aby wybrać realistyczny poziom ochrony i składkę odpowiadającą możliwościom finansowym rodziny” — mówi ekspert.

Opr. J. B. na podst. Swedbank

Wielu mieszkańcom brakuje oszczędności, które pozwoliłyby utrzymać stabilność finansową w sytuacji kryzysowej Fot. Freepik

Serce Szczecina bije pod platanami...

Jasne Błonia im. Jana Pawła II w Szczecinie — to tutaj, w otoczeniu malowniczych, wiekowych platanów, po raz kolejny rozkwitła niezwykła energia. Choć majowe słońce i cień drzew przyciągają tu codziennie spacerowiczów, niedziela 31 maja 2026 r. była dniem zupełnie wyjątkowym.

To właśnie wtedy zielone serce miasta zamieniło się w tętniące życiem centrum inspiracji, współpracy i społecznej solidarności za sprawą Wielkiego Pikniku Pasji, stanowiącego uroczysty finał XIX Tygodnia Inicjatyw Pozarządowych. Warto doprecyzować jedno małe organizacyjne zamieszanie w liczbach, które mogło umknąć niejednemu obserwatorowi: podczas gdy całe miasto świętowało XIX Tydzień Inicjatyw Pozarządowych, same Szczecińskie Spotkania Organizacji Pozarządowych POD PLATANAMI (czyli wspomniany Piknik Pasji) doczekały się już swojej imponującej XXIV edycji Wielkiego Pikniku Pasji. To niemal ćwierć wieku budowania tradycji, która na stałe wpisała się w krajobraz Szczecina.

PONAD DWIE DEKADY HISTORII TRZECIEGO SEKTORA

Wielki Piknik Pasji powrócił z rozmachem do reprezentacyjnej przestrzeni Szczecina. To, co dziś jest największym i najbardziej widowiskowym świętem trzeciego sektora w regionie, rodziło się

przed laty jako skromna inicjatywa. Przez ponad dwadzieścia edycji wydarzenie to ewoluowało, stając się przestrzenią, na którą szczecinianie czekają z utęsknieniem. Z roku na rok przybywało organizacji, a idea bezinteresownego działania, edukacji, ekologii, kultury czy sportu zjednywała sobie serca kolejnych pokoleń mieszkańców. Tegoroczna edycja udowodniła, jak potężny wpływ ma trzeci sektor na codzienne życie i dynamiczny rozwój miasta, cementując relacje międzyludzkie i wzmacniając potencjał lokalnych NGO-sów.

TYDZIEŃ PEŁEN WRAŻEŃ

Zanim jednak Jasne Błonia zaalała fala niedzielnych wystawców, Szczecin przez cały tydzień — od 25 maja — żył bogatym, bezpłatnym programem edukacyjno-integracyjnym. I tak w poniedziałek (25 maja): rozpoczął się od mocnego akcentu — warsztatów „Pokochaj wolontariat” na Prawobrzeżu oraz paneli dedykowanych seniorom w INKU Inkubatorze Sektorów Kreatywnych, udowadniających, że na zaangażowanie społeczne

nigdy nie jest za późno. Wtorek i środa (26-27 maja): przyniosły m.in. „Pozarządową integrację” w plenerowych warunkach nad Jeziorem Głębokim oraz inspirujące warsztaty w Puszczy Wkrzańskiej. Środa stała również pod znakiem Dnia Otwartego ZOO PCK (z nauką języka migowego i florystyką) oraz intrygujących spacerów edukacyjnych z cyklu „Szczecińska Zwierzowiesć” pod hasłem „Koci Szczecin”. Czwartek (28 maja): aktywiści szkolili się z twardej wiedzy podczas zajęć „Podstawy księgowości i finansów w NGO” w Sektorze 3, a na Placu Batorego odbył się kameralny „Mały Piknik Wielkich Pasji”. Równolegle Stowarzyszenie WieszJak zaprosiło mieszkańców na wycieczkę śladami „Szczecińskiego ptasiego radia”. Piątek i sobota (29-30 maja): ostatnie dni przed finałem upłynęły pod znakiem poszukiwania „fantastycznych stworzeń” w mieście, międzypokoleniowego pikniku ekologiczno-artystycznego „BO-CIAN” przy ul. Wyspiańskiego oraz sportowego wyzwania morsów nad Jeziorem Głębokim.

23.>>

■ Szczecin przez cały tydzień (25-31 maja) żył bogatym, bezpłatnym programem edukacyjno-integracyjnym

22.>>

WIELKI FINAŁ: MOZAIKA PASJI NA JASNYCH BŁONIACH

Kulminacja nastąpiła w niedzielę, 31 maja. Przestrzeń alejek platanych wypełniła się kolorowymi stoiskami ponad 80 organizacji pozarządowych. Mieszkańcy mogli dosłownie dotknąć tego, czym na co dzień żyje miasto: od pokazów pierwszej pomocy, symulacji VR sytuacji kryzysowych przygotowanych przez służby ratownicze, aż po obserwację Słońca przez profesjonalne teleskopy astronomiczne. Dla najmłodszych przygotowano darmowe dmuchańce, strefy malowania twarzy, tatuaże brokatowe oraz warsztaty sensoryczne. Całość dopełniały wystawy rękodzieła i regionalne food trucki.

Wśród tego ogromnego, wielobarwnego tłumu wystawców, szczególną uwagę przykuwały strefy poświęcone pamięci historycznej, tożsamości kulturowej oraz integracji. Choć oficjalny program i regulamin z oczywistych względów nie wymieniają z nazwy każdej z kilkudziesięciu zgłoszonych organizacji, to właśnie obecność takich środowisk jak Sybiracy, członkowie Stowarzyszenia Kresy Wschodnie czy reprezentanci fundacji zajmujących się współczesną migracją nadawała wydarzeniu głęboki, wielowymiarowy kontekst. Na Jasnych Błoniach tradycja spotkała się z teraźniejszością. Żywa lekcja historii, jaką ramię w ramię z rekonstruktorami (tworzącymi m.in. historyczne obozowisko partyzanckie Armii Krajowej) dawali dawni mieszkańcy Kresów Wschodnich oraz Sybiracy, przypominała o powojennych korzeniach Szczecina. Opowieści o dawnych tradycjach, utraconych domach i budowaniu życia na Pomorzu Zachodnim od nowa, idealnie współgrały z duchem edukacji i dialogu międzypokoleniowego. I tak obok stoisk dbających o pamięć historyczną, pręźnie prezentowały się organizacje odpowiadające na współczesne wyzwania migracyjne, wspierające nowych mieszkańców Szczecina w procesie aklimatyzacji, nauki języka i integracji

■ Członkowie Klubu Historycznego „Szlakiem Narbutta”

z lokalną społecznością. To żywy dowód na to, że Szczecin pozostaje miastem otwartym i wielokulturowym. Przeplatające się wątki kulturowe — od dawnych kresowych pieśni po działania inspirowane bliskością natury i historią regionu — pokazały, że szczecińskie NGO potrafią w unikalny sposób łączyć dbałość o dziedzictwo z nowoczesną formą wyrazu.

NAJWIĘKSZY KAPITAŁ MIASTA

Wielki Piknik Pasji po raz kolejny udowodnił, że największym kapitałem Szczecina są jego aktywni, zaangażowani mieszkańcy. Wydarzenie to, organizowane

wspólnie przez Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miasta Szczecin, TWIKS, Stowarzyszenie Media Dizajn oraz Fundację SEKTOR 3, na kilka godzin stworzyło bezprecedensową przestrzeń wymiany myśli. Słowa organizatorów, że obecność wystawców i odwiedzających to namacalny „dowód na to, że tworzycie to miasto”, wybrzmiały pod platunami z wyjątkową mocą. Tegoroczny Piknik bez wątpienia przejdzie do historii jako spektakularne, pełne ciepła i wzajemnego szacunku święto, którego energii Jasne Błonie długo nie zapomną. ■

Leszek Wątróbski
Fot. autor

■ Stoisko Stowarzyszenia Mi-Gracja

Siemanko! Dzisiaj pada, przynajmniej u mnie, ale jest fajnie, bo właśnie nadchodzi czas dłuuuugo oczekiwanych wakacji! ALE SUPER!

Każdy marzy o podróżach, a już szczególnie w wakacje i szczególnie tych dalekich, niezapomnianych, wyjątkowych... Wielu marzy o biwaku nad jeziorem, kąpieli nad morzem. Inni znów chcą wspinać się po górach, zwiedzać groty. Ktoś chciałby wybrać się do dalekiego kraju... Ale są wśród nas tacy, których wymarzona podróż życia miałaby swoją metę na Księżycu!

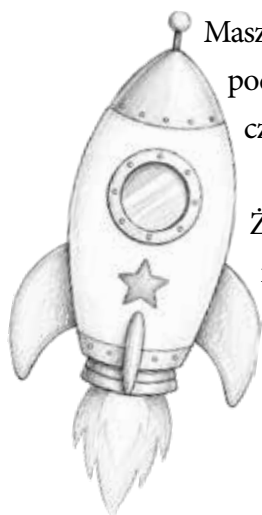
Czym dolecieć na Księżyc?

Odległości w kosmosie są naprawdę ogromne! Żeby dolecieć z Ziemi na Księżyc w czasie krótszym niż kilka lat, rakiety muszą poruszać się z prędkością, którą trudno sobie wyobrazić!

Co właściwie leci w kosmos?

Maszyny latające w kosmos nazywamy popularnie raketami. Na pewno znacie taki obrazek: rakietę podpartą rusztowaniem. Silniki zaczynają pracować, rusztowanie zostaje na ziemi, a rakietę właściwą, czyli statek kosmiczny wystrzelony zostaje w kosmos.

Jak porusza się rakietę?

Żeby pokonać ogromne, kosmiczne odległości, rakietę musi mieć wielką siłę. Jeden zwykły silnik nie wystarczy. Rakietę mają nawet trzy silniki. A właściwie są to zestawy silników (po kilka silników w każdym zestawie), które nie są odpalane jednocześnie, tylko po kolei. W ten sposób wytwarzana jest ogromna siła (tak zwany ciąg), która pcha, dźwiga raketę wysoko i daleko w kosmos.

Czy rakietę się rozpada?

Po kosmicznej wyprawie rakietę nie wracają na Ziemię w takim samym stanie, jak przy starcie. Czegoś im brakuje. Gubią pojemniki na paliwo – oczywiście te puste, po zużytym paliwie.

Jak szybko latają pojazdy kosmiczne?

Bardzo szybko! Z prędkością około 28 tysięcy kilometrów na godzinę! Potrzebne jest do tego mnóstwo paliwa, które pojazd kosmiczny unosi ze sobą.

Taksówki kosmiczne?

Niedługo, a właściwie już się rozpoczęły loty „taksówek kosmicznych” przewożących turystów w przestrzeń międzygwiazdną, w tym na międzynarodową orbitalną stację kosmiczną wraz z jej załogami. Koncern Boeing zawarł umowę z firmą Space Adventures, z którą ma organizować loty w kosmos. Rakiety będą wynosić w przestrzeń specjalną kapsułę zbudowaną przez Boeinga i mieszczącą siedem osób – czworo członków załogi orbitalnej stacji kosmicznej i troje pasażerów.

Space Adventures zorganizowała już siedem podróży kosmicznych turystów, ale na rosyjskich statkach Sojuz. Ich ceny kształtowały się w dziesiątkach milionów dolarów.

Jeżeli dzisiaj wydaje się Wam to niezbyt osiągalne – nie martwcie się! Nowe technologie rozwijają się w zawrotnym tempie, a więc i podróże kosmiczne będą coraz bardziej dostępne dla zwykłych ludzi. Nim dorośniecie, może tak właśnie będzie?!

Super okazja na wakacyjny wypad!

Jedni, wchodząc tam oczekują dobrej zabawy, inni obawiają się, że nie znajdą wyjścia. Labirynty, choć wzbudzają u niektórych dyskomfort, ściągają tłumy turystów. Nie ma się co dziwić, to miejsca oryginalne, w których spędzić można cały dzień i zobaczyć coś naprawdę jedyne-go w swoim rodzaju. To prawdziwa gratka dla miłośników przyrody i zwykłych turystów. Zapewnia nie tylko rozrywkę, ale także uczy orientacji w terenie czy radzenia sobie w nowych warunkach.

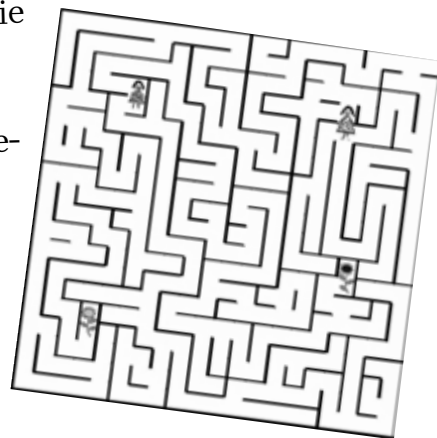
Największy labirynt na świecie!

35 500 metrów kwadratowych powierzchni zajmuje największy labirynt na świecie – to 5 pełnowymiarowych boisk piłkarskich. To największa stała konstrukcja tego typu, która trafiła nawet do księgi rekordów Guinnessa.

Labirynt znajduje się w Chinach i nosi nazwę Yancheng Dafeng. Jest połączeniem kilku nietypowych kształtów. Patrząc z góry jego środkowa część przypomina jelenia, natomiast wokół niego umiejscowiono klasyczny labirynt z wysokiego żywopłotu. Najdłuższa ścieżka do pokonania w labiryncie wije się przez 9,5 km!

Nie musimy jechać aż do Chin! W sąsiedniej Polsce też są fajne labirynty!

W Dobrzycy pod Koszalinem w 1992 roku zostały założone Ogrody Tematyczne Hortulus. Obecnie do zwiedzania dostępnych jest 28 różnych ogrodów tematycznych – różnią się stylem, dekoracjami i na-strojem. Jest wieża widokowa – jej labirynt zajmuje powierzchnię 1 ha i jest największym grabowym labiryntem na świecie. Wieża widokowa, ustawiona w sercu obiektu, pozwala na podziwianie labiryntów i, gdy zajdzie taka potrzeba, wyprowadzenie z nich zbłąkanego turysty. Z góry widać dokładnie, jak wygląda cała 3,2 kilometrowa trasa.

Złociste placki ziemniaczane bez jajka

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Placki ziemniaczane bez jajka — proste do przygotowania, a mimo to jedno z najbardziej lubianych dań kuchni domowej. Złociste, chrupiące z zewnątrz i miękkie w środku, doskonale sprawdzają się zarówno na obiad, jak i na ciepłą kolację. Wbrew pozorom do ich przygotowania wcale nie potrzebujemy jajek. Wystarczy kilka prostych składników, aby powstały idealne placki ziemniaczane o tradycyjnym smaku. Przepis prosty i sprawdzony — placki wychodzą chrupiące, aromatyczne i doskonale trzymają kształt podczas smażenia.

Składniki:

• 1 kg ziemniaków • 1 mała cebula • 2-3 łyżki mąki pszennej • 1 łyżka mąki ziemniaczanej • sól i pieprz do smaku • olej do smażenia

Wykonanie:

Ziemniaki obrać, umyć i zetrzeć na drobnej tarce. Cebulę również ścieramy na tarce lub bardzo drobno siekamy i dodajemy do startych ziemniaków. Jeśli masa ziemniaczana puści dużo soku, delikatnie odlewamy jego

Fot. Freepik

nadmiar, pozostawiając jednak skrobię, która osiada na dnie miski. Do ziemniaków dodajemy mąkę pszenną oraz mąkę ziemniaczaną, doprawiamy solą i pieprzem, a następnie dokładnie mieszamy, aby powstała jednolita masa. Dzięki dodaniu mąki ziemniaczanej placki będą dobrze się trzymały i staną się bardziej chrupiące. Na patelni rozgrzewamy olej. Na gorący tłuszcz nakładamy porcje masy ziemniaczanej, lekko je spłaszczając, aby powstały cienkie placki.

Smażymy je na średnim grzaniu przez kilka minut z każdej strony, aż staną się rumiane i chrupiące. Gotowe placki odkładamy na talerz wyłożony ręcznikiem papierowym, aby pozbyć się nadmiaru tłuszczu. Najlepiej smakują od razu po usmażeniu, kiedy są jeszcze gorące i chrupiące. Placki ziemniaczane można podawać na wiele sposobów — z kwaśną śmietaną, cukrem, sosem grzybowym lub gulaszem. Świetnie smakują również same, prosto z patelni. ■

Kruche ciastka z soczystym rabarborem

Delikatne i lekko chrupiące ciasteczka z lekko kwaśnym rabarborem w środku to jeden z najlepszych wypieków na wiosnę i lato. Do rabarbaru można dodać kilka truskawek, nadzienie będzie mniej kwaśne i kolor bardziej intensywny.

Składniki na kruche ciasto:

• 300 g mąki pszennej • 200 g zimnego masła • 80 g cukru pudru • 2 żółtka • 1 łyżka śmietany 18 proc. • szczypta soli • 1 łyżeczka cukru wanilinowego

Nadzienie rabarbarowe:

• 350 g rabarbaru • 3-4 łyżki cukru • 1 łyżka skrobi ziemniaczanej • pół łyżeczki cynamonu (opcjonalnie)

Dodatkowo:

• cukier puder do oprószenia

Wykonanie:

Mąkę przesiać na blat lub do miski. Dodać cukier puder, cukier wa-

nilinowy oraz szczyptę soli, wszystko wymieszać. Następnie dodać zimne masło pokrojone w kostkę i całość posiekać nożem lub rozetrzeć palcami do uzyskania kruszonki. Dodać żółtka oraz śmietanę, po czym szybko zagnieść gładkie ciasto. Uformować kulę, owinąć folią spożywczą i schłodzić w lodówce przez około 40 minut. W międ-

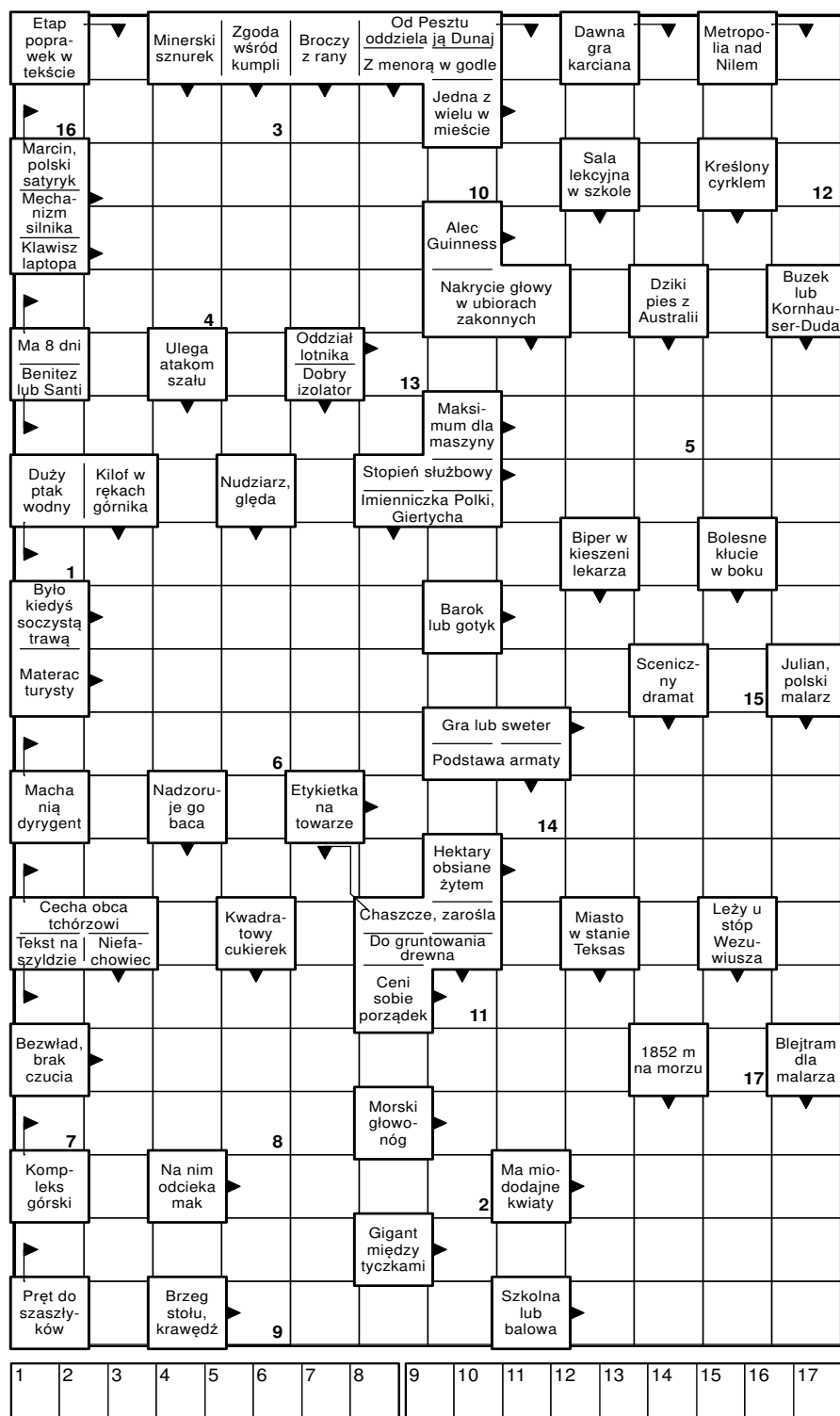

Fot. autorka

czasie przygotować nadzienie. Rabarbar umyć i pokroić w drobną kostkę. Przełożyć do rondelka, dodać cukier i podgrzewać kilka minut, aż lekko zmięknie i puści sok. Następnie wsypać skrobię ziemniaczaną, dokładnie wymieszać i odstawić do wystudzenia. Schłodzone ciasto rozwałkować na grubość ok. 3 mm i wycinać za pomocą szklanki. Na środek każdego nałożyć porcję nadzienia rabarbarowego, po czym złożyć na pół i docisnąć brzegi widelcem. Ciasteczka ułożyć na blasze wyłożonej papierem do pieczenia. Piec w temperaturze 180°C przez ok. 18-22 minuty, aż będą lekko zarumienione. Po ostudzeniu oprószyć cukrem pudrem. Z podanej porcji wyjdzie ok. 18-24 ciastek, w zależności od wielkości wykrawanych kółek. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 4-5 CZERWCA

Poziomo: SZROT - GYROS - GENEZARET - SOKÓŁ - POKOS - LUSTRO - ŚLEPOTA - PAPROĆ - RETOR - TRAKT - DOCZEPA - SZALA - UNCJA - IGREK - DOGMAT - OSKA - SZTON - KALKUTA - MAKS - MAMKA - ROCKY - BALANS - SHOWMAN - KOALA - SAHARA - ALBA - UPĄŁ - SZYNK - DOLINA - OAZA - ATOS

Pionowo: ASESURA - OSTOJA - OSOCZE - ZNOS - PUCZ - LOCHA - REKTOR - ZAIMEK - KOLANO - OZÓR - OBELGA - UMYWALKA - STAŁOŚĆ - PARTITA - AMBASADA - GEPPERT - UKOS - KANA - MYTO - PERON - SZMAL - HULA - KWOTA - CZATA - AKAPIT - KOŁO - TOKAJ - KOKON - RANO - START - AWANS - SZALAS

Hasło: Aptekarska dokładność

Uśmiechnij się!

Pan Kowalski spóźnił się kilka minut na koncert w filharmonii. Siada na swoim miejscu i pyta siedzącego obok melomana:

– Co teraz grają?

– Dziewiątą Symfonię Beethovena.

– Ojejku! Nie wiedziałem, że aż tyle się spóźniłem...

***

– Miałem wczoraj przykry wypadek.

Wyobraź sobie, że zamieniono mi w kawiarni płaszcz...

– Coś takiego! Kto mógłby zabrać twój stary płaszcz?

– Nie wiem. Ja wyszedłem pierwszy...

***

Spotykają się dwie przyjaciółki:

– Zerwałam z narzeczonym! – mówi jedna.

– Dlaczego?

– Przed imieninami zapytał, co bym chciała dostać w prezencie, więc powiedziałam, że coś na szyję i wyobraził sobie – przyniósł mi mydło!!!

***

Spotykają się dwaj koledzy:

– Czy wiesz, że mam już telefon?

– Nie, nie wiedziałem!

– To ty nie czytasz książek telefonicznej?!

***

Myśliwy, celując do nadbiegającego zająca, mówi do stojącego obok gajowego:

– Ten zając może już szykować testament! W chwilę później strzela i pudłuje. Zając znika w zaroślach.

– Niech pan się nie martwi – pociesza go gajowy – na pewno pobiegł z testamentem do notariusza!

***

Dwaj początkujący wędkarze łowią ryby. Nagle jeden pyta:

– Masz może zapasowy splawik?

– Dlaczego pytasz?

– Mój chyba jest zepsuty. Od minuty ciągle się zanurza...

***

Dwaj myśliwi dostrzegają w krzakach zająca. Jeden z nich mówi:

– Założę się, że go nie zastrzelisz!

– Dlaczego tak sądzisz?

– Bo twoja strzelba nie jest naładowana.

– Co z tego?! Przecież zając o tym nie wie!

Konsul RP interweniuje ws. lwowskiej organizacji

Siedziba Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej przy placu Rynek 17 we Lwowie została opłombowana przez urzędników władz obwodu lwowskiego. Konsul generalny RP we Lwowie poinformował jednak, że władze są gotowe natychmiast przedłużyć umowę najmu.

Przewodniczący Towarzystwa Emil Legowicz poinformował Polską Agencję Prasową o okolicznościach usunięcia organizacji z wieloletniej siedziby. „Wyrzucono nas z wynajmowanych biur bez uprzedzenia” – podkreślił.

Konsul generalny RP we Lwowie Marek Radziwon przekazał, że sprawą zajął się na najwyższym szczeblu. „Pan Jurij Chołod potwierdził mi oficjalnie, że władze obwodu gotowe są podpisać nową umowę najmu nawet dziś, jeśli Towarzystwo o to wystąpi. Władze gotowe są przedłużyć ją na takich samych warunkach, jakie były do tej pory” – zaznaczył dyplomata. Towarzystwo wydało w niedzielę oświadczenie, w którym wyraziło „głęboki żal i oburzenie”. Zaprzeczyło, jakoby dawało jakiekolwiek powody do rozwiązania umowy.

„Jako najemca nigdy nie sprawialiśmy żadnych problemów – wszystkie rachunki, opłaty i zobowiązania finansowe zawsze regulowaliśmy rzetelnie i terminowo. Nigdy nie spodziewaliśmy się tak bezwzględnego i podłego ciosu” – oświadczyła organizacja. Towarzystwo nie wyklucza, że za decyzją stoją interesy majątkowe.

„Wychodzi na to, że odremontowany, zadbanej lokal mniejszości narodowej odbiera się bezprawnie tylko po to, aby ktoś mógł maksymalnie wyciągnąć z tego własną wygodę i korzyści majątkowe” – zaznaczono w oświadczeniu. W budynku pod adresem Rynek 17, oprócz polskiego stowarzyszenia, znajduje się siedziba organizacji mniejszości czeskiej, a także m.in. organizacji ukraińskich: Nadsanie, Łemkowszczyzna i Chełmszczyzna. Te ostatnie skupiają Ukraińców wysiedlonych z terenów obecnej Polski w latach 1944-1946.

Opr. A.K.
na podst. PAP

„Bursztynową bransoletkę dla taty”. Warsztaty dla dzieci w Rudominie

Dzień Ojca to wyjątkowa okazja, aby zatrzymać się, przypomnieć sobie i docenić wszystko, co ojcowie dla nas znaczą.

Podczas warsztatów uczestnicy mieli okazję poznać niezwykle ciekawą historię i symbolikę bursztynu. Fot. Centrum Kultury w Rudominie

W 2026 r. Dzień Ojca na Litwie obchodzony był 7 czerwca – jak zwykle, w pierwszą niedzielę pierwszego miesiąca lata.

To święto zyskuje na znaczeniu na Litwie – rodziny coraz częściej szukają sposobów, aby okazać wdzięczność mężczyznom, którzy wychowują, uczą i inspirują.

Dzień Ojca to okazja, by szczerze podziękować ojcom za wszystko, co robią. Obchodzenie Dnia Ojca pokazuje dzieciom, jak ważne są szacunek, troska i miłość wobec członków rodziny. Pomaga to w budowaniu zdrowych relacji rodzinnych. To święto może być również doskonałą okazją do zapoczątkowania nowych rodzinnych tradycji – wycieczek na łono natury, wspólnych śniadań, twórczych projektów, a nawet samodzielnego przygotowywania prezentów. Takie zwyczaje tworzą wspomnienia na całe życie.

Tego dnia niejedno dziecko zastanawia się, co podarować tacie,

aby sprawić mu radość z okazji jego święta. Wybór prezentów w sklepach jest ogromny. Jednak każdego ojca szczególnie ucieszy prezent wykonany własnoręcznie przez jego dziecko. Mając to na uwadze, Centrum Kultury w Rudominie 3 czerwca zaprosiło wszystkie chętne dzieci na warsztaty twórcze pt. „Zrób bursztynową bransoletkę dla taty”.

Podczas warsztatów uczestnicy mieli okazję poznać niezwykle ciekawą historię i symbolikę bursztynu. Po części teoretycznej przyszedł czas na twórczość. Każdy mógł wykazać się kreatywnością i własnoręcznie wykonać unikalną ozdobę. Efektem pracy były piękne pamiątki oraz pełne serca i czułości prezenty dla ukochanych ojców.

Organizatorem warsztatów było Centrum Kultury w Rudominie.

**Centrum Kultury
w Rudominie**

Litwa pije mniej, ale na fanfary za wcześnie. Resort podał nie do końca wesołe statystyki

Można się cieszyć, bo po latach starań Litwa pije mniej. Jednak optymizm powinien być ostrożny. Resort podaje dane. Statystycznie najbardziej od alkoholu cierpi mężczyzna na wsi.

Według danych litewskiego Instytutu Higieny w 2025 r. co najmniej jedną diagnozę choroby bezpośrednio związanej ze spożyciem alkoholu otrzymało 27 tys. osób. To o 2,3 proc. mniej niż w 2024 r. Najczęściej diagnozowano uzależnienie od alkoholu, toksyczne działanie alkoholu, alkoholową chorobę wątroby oraz polineuropatię wywołaną alkoholem. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba przypadków polineuropatii wzrosła o 11,3 proc., natomiast liczba szczególnych zespołów padaczkowych spadła o 13,4 proc.

NAJWIĘKSZE RYZYKO

Częstość występowania chorób związanych z alkoholem na Litwie wśród mężczyzn była ponad trzykrotnie wyższa niż wśród kobiet. Najwyższe wskaźniki odnotowano w grupie mężczyzn w wieku 50-54 lat oraz kobiet w wieku 45-49 lat. Mieszkańcy wsi chorowali częściej niż mieszkańcy miast. Zachorowalność na choroby bezpośrednio związane ze spożyciem alkoholu była na terenach wiejskich 1,3 raza wyższa, niż w miastach. W 2025 roku z powodu takich chorób zmarły 672 osoby, czyli o pięć mniej niż rok wcześniej. Najczęstszymi przyczynami zgonów były alkoholowa choroba wątroby (51,8 proc.), przypadkowe zatrucie alkoholem (21 proc.) oraz kardiomiopatia alkoholowa (6,8 proc.).

LEKKI SPADEK SPOŻYCIA, ALE CO TO ZNACZY?

W ubiegłym roku spożycie alkoholu na Litwie wyniosło 8,7 litra czystego alkoholu na mieszkańca. W przeliczeniu na osoby w wieku 15 lat i starsze wskaźnik ten wyniósł 10,2 litra. Ministerstwo Zdrowia zwraca jednak uwagę, że jednoroczne zmiany nie muszą oznaczać trwałej poprawy sytuacji. „Zmiany w ciągu jednego roku niekoniecznie odzwierciedlają długoterminowe tren-

Alkohol prowadzi do wzrostu przestępczości, przypadków przemocy domowej, a także chorób (zdjęcie ilustracyjne) Fot. Apolinary Klonowski

dy — wiele zaburzeń zdrowotnych związanych ze spożyciem alkoholu rozwija się w dłuższym okresie” — powiedziała Brigita Rašimaitė, doradczyni Wydziału Zdrowia Psychicznego Ministerstwa Zdrowia. Według niej obecne statystyki zdrowotne nadal odzwierciedlają skutki wcześniejszych, szkodliwych wzorców konsumpcji alkoholu. „Choć spożycie alkoholu maleje, jest zbyt wcześnie, aby mówić o pozytywnych zmianach wskaźników zdrowotnych; na przykład nie obserwujemy na razie spadku śmiertelności z powodu chorób bezpośrednio związanych ze spożyciem alkoholu ani zmniejszenia wskaźników zachorowalności. Obecnie nadal obserwujemy skutki wcześniejszych szkodliwych nawyków związanych ze spożywaniem alkoholu, a pozytywny wpływ na zdrowie publiczne być może będzie widoczny znacznie później” — powiedziała Brigita Rašimaitė.

CO CZWARTY PRZESTĘPCA — NIETRZEŻWY

Skutki spożywania alkoholu widoczne są również w statystykach dotyczących przestępczości i bez-

pieczeństwa. Dane Departamentu Informatyki i Łączności pokazują, że w 2025 r. osoby nietrzeźwe popełniły 25,8 proc. wszystkich zbadanych przestępstw, czyli około 7,3 tys. czynów.

W porównaniu z 2024 r. ich liczba spadła o 269 przypadków (3,6 proc.). W wypadkach drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców zginęło 16 osób, a 152 zostały ranne. Z kolei według Państwowej Inspekcji Pracy w wypadkach przy pracy zginęły 22 osoby, z czego pięć znajdowało się pod wpływem alkoholu.

Ministerstwo Zdrowia zapowiada dalsze działania profilaktyczne, rozwój usług wczesnej interwencji oraz wsparcie dla osób uzależnionych. Rozważane jest również udoskonalenie oznakowania napojów alkoholowych i wprowadzenie innych środków opartych na dowodach naukowych.

Jednocześnie resort nie wyklucza zaostrzenia regulacji dotyczących wyrobów tytoniowych, szczególnie w celu ochrony dzieci i młodzieży. ■

Opr. J.B. na podst. BNS

TVP
WILNO

06.30 „Info Wilno”
0650 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06.55 „Studio Wilno”
07.25 S. anim. „Agatka”
07.35 S. anim. „Legenda i nauka”
07.50 „Jedzenie ma znaczenie”
08.15 „Ziołowa apteka”
08.25 „Zakochaj się w Polsce”
08.50 „Wileńska Podcastownia”
09.40 „Polskie dziedzictwo”
10.10 „Miłosierdzie” film
10.14 „Triduum”
10.45 „Gra słów. Krzyżówka”
11.05 „Słownik polsko@polski”
12.10 S. „War to kochać”
13.05 „Kulturalnie mówiąc”
13.30 „Panorama litewska”
13.40 „Anna Dymna spotkajmy się”
14.05 „W światłach muzyki na bis”
14.15 „Papcio Chmiel” film dok.
15.05 „Polska i świat z historią w tle”
15.25 „Poland 4.0”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 telenowela „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.20 „Czytanie przed spaniem”
17.25 „Info Portal”
18.00 S. „Blondynka”
18.45 „Dobre strony”
19.55 S. „Na sygnale”
20.20 „Zapomniani, odzyskani”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Nowa”
22.15 S. „M jak miłość”
01.35 „Program informacyjny”

LRT | **TV**

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo”
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości”
9.00 S. „Detektywi alpejscy”
9.45 S. „Sch-nell ermittelt”
10.35 S. „Kancelaria prawnicza”
11.30 S. „Doc Martin”
12.30 Gen ciekawości
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Miasta nadbrzeżne świata”
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości”
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzi-ka Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Rój”
22.20 S. „Oderbruch”
23.15 S. „Kancelaria prawna”
00.05 Gospodarstwa domowe ożywają

6.00 S. anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry”
7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości”
11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Pułapka miłości”
15.00 S. „Bajka nocy”
16.00 Wiadomości

16.30 S. „Moje życie to tylko morderstwo”
17.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 Od...do...
20.00 „Niebezpieczne związki”
21.00 „Babcie balują”
21.30 Wiadomości
22.30 „Rocketman” dramat
00.55 S. „FBI”

LRT | **PLUS**

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „Żyj tak czysto, jak to możliwe”
6.30 Poranne dźwięki
9.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
9.30 Wzgórze Zbawiciela. Przesłanie Nickyego Gumbela
10.15 Dzień dobry, Litwo
12.00 Wiara i życie
12.30 Legendy
13.30 Spacery
14.00 Zgaduj i zgaduj
14.30 Dzień kultury
15.00 Dajmy czadu!
16.05 Mój paszport kłamie
16.30 Kuchnia Beaty
17.30 S. dok. „Złamanie kodu”
18.20 S. dok. „Historie z Japonii”
18.45 Mistrzostwa UEFA
21.00 „Dan Pozniak. Historia Złotego Pierścienia” film dok.
22.00 S. „Farma Trolli”
23.00 Wstęp wzbroniony
24.00 S. „Dzi-ka Dolina”

6.00 „La Maistas. Italija”
7.00 „Wyspa”
8.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
9.30 S. „Lekarka z miasteczka”
11.00 S. „Ko-

misarz Rex”
13.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 „Gliny”
20.00 S. „Wyspa”
21.00 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.00 „Greenland” film fab.
00.30 „Tatuażysta z Auschwitz” dramat

6.00 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.35 S. „Mentalista”
11.30 S. „Truckerzy”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 „Orły lombardu”
18.30 Mistrzostwa LKL
21.00 „Karpaty: miłość i zdrada” film fab.
23.30 „Krwawa robota” thriller

lrytas.tv

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 S. „Drogi partyzanckie”
9.30 TV Wolność
10.30 S. „Okopy śmierci”
11.30 „Nieodkryta Rosja” film dok.
12.30 Wszystko jest mierzone
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”

15.30 Cel podróży
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Okopy śmierci”
21.25 TV Wolność
22.30 Reporter
22.58 Pogoda
23.00 Litwa na żywo.
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.30 „Limit”
6.30 „Samotny na zimnie”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Prawo i porządek”
10.00 „Sprzątaczki domowi”
11.30 „La Maistas”
12.00 „Zakładnica Kotryny”
13.00 „Smaki świata z Bilim i Domem”
14.00 „Smaki narodu z Padmą Lakshmi”
14.30 „Samotny na zimnie”
16.00 „Limit”
17.00 „Prawo i porządek”
18.00 S. „Walker, Teksaski Ranger”
19.00 S. „Nieznajomi”
19.30 „Droga do FIFA 2026”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „W sieci kłamstw” film fab.
23.00 „Matlock” dramat
00.00 „Piekielna droga”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Prawdziwe gospodynie domo-

we z Beverly Hills"

10.00 S. „List pożegnalny"

11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"

12.00 S. „Lucifer"

13.00 S. „Prawo i porządek"

14.00 S. „Kryminalne umysły"

15.00 S. „Anupamaa"

15.35 S. „Man-gal Lakshmi"

16.30 S. „Niewidoma"

18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills"

19.00 S. „Lucifer"

20.00 S. „Prawo i porządek"

21.00 S. „Tatort"

22.55 S. „Kryminalne umysły"

23.55 S. „Cassandra"

06.10 S. „Złoty chłopak"

07.00 S. „Akcjowa 38"

08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"

08.30 „Kościoł z bliska"

09.00 „Serwis Info"

09.15 S. „Czterdziestolatek"

10.15 S. „Ranczo"

11.10 S. „Komisarz Alex"

12.05 S. „Ojciec Mateusz"

13.00 Serwis Info

13.10 „Agrobiznes"

13.40 Magazyn Rolniczy

13.55 „Dzikie imperium Rokselany, złote małpy z Hubei"

15.00 S. „Złoty chłopak"

16.00 „Serwis Info"

16.25 „Gra słów. Krzyżówka"

17.00 S. „Dziectwo"

18.00 „Teleexpress"

18.25 „Jaka to melodia?"

19.05 „Reporterzy"

19.25 S. „Akcjowa 38"

20.30 „Program informacyjny 19.30"

20.55 „Pytanie dnia"

21.30 S. „Prokurator"

22.25 „Śmierć nadejdzie jutro"

00.45 „Katastrofa Air India. Jak do tego doszło?" film dok.

07.00 „Afisz kulturalny ekstra"

07.15 „Czerwone gitary" reportaż

07.45 „Tamte lata, tamte dni"

08.25 S. „Pan wzywał, Milordzie?"

09.30 „Klub profesora Tutki"

10.00 S. „Zmiennicy"

11.15 „Zorro" film przygodowy

13.45 „Sagrada Familia – wyzwanie dla Gaudiego" film dok.

14.50 S. „Kosmos 1999"

15.55 „Wenecja" dramat

18.05 S. „Zmiennicy"

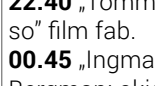
19.15 S. dok. „Złoto Gustava Klimta"

19.55 S. „Pan wzywał, Milordzie?"

21.00 „Ja, Feuerbach" spektakl

22.40 „Tommaso" film fab.

00.45 „Ingmar Bergman: okiem choreografa" film dok.

07.00 „Panorama"

07.30 „Pozyteczni.pl"

08.00 „Rączka gotuje"

08.30 „Pytanie na śniadanie"

12.30 „Opowieści z Greenpointu"

12.50 Przepis dnia

13.00 „Serwis Info"

13.10 S. „Komisarz Alex"

14.05 S. „Ranczo"

15.00 „Kod bezpieczeństwa"

15.30 „Moda na język polski"

16.00 Serwis Info

16.10 „To działa. Polskie innowacje bez granic"

17.00 S. „Za raz wracam"

17.30 S. „Barwy szczęścia"

18.00 Teleexpress

18.20 Gra słów. Krzyżówka

18.50 Teleexpress Extra

19.15 „Okno na Wschód"

19.45 „Panorama"

20.20 Polacy Świata

20.30 Program informacyjny 19.30

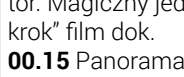
20.55 Pytanie dnia

21.25 S. „Wiedźmin"

22.20 S. „Ojciec Mateusz"

23.15 „Irena Santor. Magiczny jeden krok" film dok.

00.15 Panorama

07.25 „Był taki dzień"

07.30 „Słownik polsko@polski"

07.55 S. dok. „Lena na Kaukazie"

09.10 S. dok. „Astronomia niepodległa 100 lat polskiej astronomii"

09.35 S. „Pogranicze w ogniu"

10.30 „Rzecz Polska" film dok.

10.50 „Wtórnik" film dok.

11.45 „Był taki dzień"

11.50 „Platerówki" film dok.

12.40 S. dok. „Myśliciele sylwetki polskie"

12.45 S. dok. „Kandyjskie Parki Narodowe"

13.40 „Henryk Wars pieśniarz Warszawy" film dok.

14.30 „Był taki dzień"

14.35 „Karol Jan Czapski" film dok.

15.20 S. „Królowie"

15.45 S. „Pogranicze w ogniu"

16.40 „Jaśniej i ciepłej Historia gazownictwa" film dok.

17.20 S. dok. „Sensacje XX wieku"

18.25 S. „Czas honoru"

19.15 „Historia Polski. Polska poza Polską" film dok.

19.25 „Fotograf partyzantów" film dok.

20.00 S. „Królowie"

20.25 S. „Eks-tradycja III"

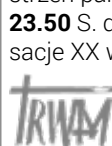
21.20 „Był taki dzień"

21.25 „Obłoki śmierci. Bolimów 1915" film fab.

22.30 S. dok. „Nieznana wojna na Północy"

23.25 „Prze-strzeń pamięci"

23.50 S. dok. „Sensacje XX wieku"

01.15 Słowo życia

01.20 Świat w obrazach

01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja

04.00 Informacje dnia

04.20 Różaniec

04.50 Myśląc Ojczyzna

05.00 Apel Jasnogórski

05.20 Informacje dnia

05.40 Polski Punkt Widzenia

06.00 Wykłady z kongresu

06.30 Muzyczne chwile

06.45 W imię prawdy. Tajny Instytut Katyński

07.35 Wyrwani z ulicy

08.20 Walka o życie

08.55 Poczet Wielkich Polaków

09.00 Informacje dnia

09.15 Polski Punkt Widzenia

09.35 Cudowny Krucyfiks Baryczkowski

10.00 Papież Polak do Rodaków

10.45 Słowo życia

10.50 Święty na każdy dzień

11.00 Informacje dnia

11.20 Podróż Apostolska Papieża Leona XIV do Hiszpanii

12.00 Mocni w Wierze

12.35 Słowo życia

12.40 Ma się rozumieć

12.50 Święty na każdy dzień

13.00 Aniół Pański

13.03 Informacje dnia

13.20 Kocham życie

14.05 W sądeckiej krainie

14.30 Msza święta z Jasnej Góry

15.20 Muzyczne chwile

15.30 Podróż Apostolska Papieża Leona XIV do Hiszpanii

16.30 Poronin. Parafia Św. Marii Magdaleny

16.50 Ma się rozumieć

17.00 Informacje dnia

17.10 Jestem mamą

17.25 Przyroda

17.40 Zdrowie z Bożej Apteki

18.00 Niemy świadek historii. Puszcza Rudnicka

18.30 Rajd Katyński

18.55 Poczet Wielkich Polaków

19.00 Aniół Pański

19.05 Informacje dnia

19.15 Rozmowy niedokończone

20.25 Święty na każdy dzień

20.30 Każdy ma-luch to potrafi

20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

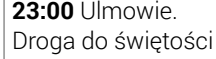
21.00 Podróż Apostolska Papieża Leona XIV do Hiszpanii

22.20 Myśląc Ojczyzna

22.40 Polski Punkt Widzenia

23.00 Ulmowie.

Droga do świętości

7.00 „Mistrzowie samochodów"

10.00 „Stare dobre rzeczy"

12.00 „Łowcy staroci"

14.00 „Remonty gospodarstw"

18.00 „Inny garaż"

19.00 „Jak to jest zrobione?"

21.00 „Gorączka złota"

23.00 „Zapomnia-nie i porzucone"

TVP
WILNO

06.30 „Info Wilno”
06.50 „Wileńszczyzna w obiektywie”
06.55 „Studio Wilno”
07.25 „Zwierzaki Czytali”
07.40 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
07.50 „eMOCje”
08.15 „Kuchenne recepty”
08.40 S. dok. „Dzika Polska”
09.05 „Kulturalnie mówiąc”
09.30 „Jesteśmy stąd”
09.35 „Dobre strony”
09.45 S. dok. „Polskie dziedzictwo”
10.15 S. dok. „Polskie 100 lat”
10.45 „Gra słów. Krzyżówka”
11.05 „Słownik polsko@polski”
11.50 „Miłosierdzie” film fab.
11.50 S. dok. „Triduum”
12.10 S. „M jak miłość”
13.05 „Weterynarze z sercem”
13.30 „Szansa na sukces”
14.28 Bł. ks. Michał Sopoćko sługa Miłosierdzia” film dok.
15.25 „Jak to działa”
16.00 „Koronka do Miłosierdzia Bożego”
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.25 „Info Portal”
18.00 S. „Przystań”
18.45 „Portrety”
19.20 „Wileńszczyzna w obiektywie”
19.25 „Studio Wilno”
19.55 S. „Na sygnale”
20.20 „Zapomniani, odzyskani”
20.30 „Program informacyjny”
20.55 „Pytanie dnia”
21.05 S. „Stulecie Winnych”
21.54 S. dok. „Triduum”
22.15 S. „M jak miłość”
23.20 S. dok. „Polskie dziedzictwo”

0050 „Pożyteczni.pl”
02.00 „Program informacyjny”
LRT | TV
6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40 „Dzień dobry Litwo”
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 „Wiadomości”
9.00 S. „Detektywi alpejscy”
9.45 S. „Sch-nell ermittelt”
10.35 S. „Kancelaria prawna”
11.30 S. „Doc Martin”
12.30 Gen ciekawości
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Miasta nadbrzeżne świata”
14.00, 15.00, 16.00, „Wiadomości”
14.20, 15.15 „Dzień dobry Litwo”
16.30 S. „Dzika Dolina”
17.30 S. „Zgadnij i odgadnij”
18.00 „Kto i dlaczego?”
18.30 Wiadomości
19.30 Znane nieznanie kobiety
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Rój”
22.20 S. „Oderbruch”
23.15 S. „Kancelaria prawnicza”
00.05 S. „Sprawa dla dwojga”

6.00 S. anim.
6.30 S. anim.
7.00 S. „Pani chłopka”
8.00 „Pierwsze randki”
9.00 S. „Świeża krew”
10.00 S. „Monika potrzebuje miłości”
11.00 S. „Odległe miasto”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 „Bogacz i biedaczka”
14.00 S. „Pułapka miłości”
15.00 S. „Bajka nocy”
16.00 Wiadomości
16.30 S. „Moje życie

to tylko morderstwo”
17.30 „Dobry wieczór, Litwo”
18.30 Wiadomości
19.20 „Sport”
19.27 „Pogoda”
19.30 Od...do...
20.00 „Niebezpieczne związki”
21.00 „Babcie balują”
21.30 Wiadomości
22.30 „Mroczna wieża” film fab.
00.20 S. „FBI”

LRT | PLUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „7 dni w Kownie”
6.30 Poranne dźwięki
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 „Pogoń. Vytis”
12.00 „Droga”
12.30 Legendy
13.30 Spacer
14.00 Zgaduj i zgaduj
14.30 Międzynarodowy Festiwal Poezji „Wiosna Poezji 2026”
15.35 Dobrze jest mieszkać na wsi
16.00 7 dni Kowna
16.30 Kuchnia Beaty
17.25 S. dok. „Dan Pozniak. Historia Złotego Pierścienia”
18.30 „Dziedzictwo”
19.15 Euromaxx
19.30 S. dok. „Złamać kod”
20.20 S. dok. „Historie z Japonii”
20.30 Panorama
21.00 Międzynarodowy Festiwal Poezji „Wiosna Poezji 2026”
22.30 Dzień kultury
23.00 Odblaski
23.30 Gospodarstwa domowe budzą się do życia
24.00 S. „Dzika Dolina”

6.00 „Zagroda marzeń”
7.00 „Wyspa”
8.00 „Gliny”
8.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
9.30 S. „Lekarka z miasteczka”
11.00 S. „Ko-

misarz Rex”
12.00 S. „Nici duszy”
14.00 S. „Otwórz swoje serce na miłość”
15.00 „Simpsonowie”
16.00 „Wiadomości TV3”
16.27 „Pogoda TV3”
16.30 „Pomoc TV”
18.30 „Wiadomości TV3”
19.20 „Sport TV3”
19.27 „Pogoda TV3”
19.30 „Gliny”
20.00 „Wyspa”
21.00 „Wieczorne wiadomości TV3”
22.00 „Bрудny szmal” dramat
00.10 S. „Drift – Partnerzy w zbrodni”

6.00 „Moja kuchnia najlepsza”
7.30 „Realna mistyka”
8.30 S. „Hudson & Rex”
9.30 S. „Kod”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 „Truckerzy”
12.30 S. „FBI”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Poniżej pokładu. Morze Śródziemne”
16.00 S. „Last Cop”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 „Wojny kupujących”
18.30 Mistrzostwa LKL
21.00 „Krwawe igrzyska” film fab.
23.10 „Karpaty: miłość i zdrada” film fab.
00.50 S. „Hudson & Rex”

lrytas.tv

05.00 Nowy dzień
06.00 S. „Stary”
07.30 Litwa na żywo
08.30 S. „Drogi partyzanckie”
9.30 Dzisiaj jest dużo pracy
10.30 S. „Okopy śmierci”
11.30 „Nieodkryta Rosja” film dok.
12.30 Anatomia

mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 „Wybie-ram naukę”
16.00 Reporter
16.28 Pogoda
16.30 Litwa na żywo.
17.30 Pyszne życie
18.00 Reporter
18.28 Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Okopy śmierci”
21.25 Trzymajcie się
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 „Nieodkryta Rosja” film dok.

5.40 „Limit”
6.30 „Samotny na zimnie”
8.00 S. „Kobra 11”
9.00 „Prawo i porządek”
10.00 „Sprząta-cze domowi”
11.00 „La Maistas”
12.00 „Zakłęcia Kotryny”
13.00 „Smaki świata z Bilim i Domem”
14.00 „Smaki narodu z Padmą Lakshmi”
14.30 „Samotny na zimnie”
16.00 „Limit”
17.00 „Prawo i porządek”
18.00 S. „Kobra 11”
19.00 „Niekochani”
19.30 „Droga dp FIFA 2026”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki z Ameryki”
21.00 „Ostatni rycerze” dramat
23.15 „Matlock” dramat
00.20 „Piekielna droga”

6.00 S. „Cena kochania Ciebie”
7.00 S. „Zakazany owoc”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Prawdziwe

gospodynie domowe z Beverly Hills"

10.00 S. „List pożegnalny"

11.00 S. „Mistrzowie zbrodni"

12.00 S. „Lucifer"

13.00 S. „Prawo i porządek"

14.00 S. „Kryminalne umysły"

15.00 S. „Anupamaa"

15.35 S. „Man-gal Lakshmi"

16.30 S. „Niewidoma"

18.00 S. „Prawdziwe gospodynie domowe z Beverly Hills"

19.00 S. „Lucifer"

20.00 S. „Prawo i porządek"

21.00 S. „Tatort"

22.55 S. „Alert. Jednostka ds. Osób Zaginionych"

23.55 S. „Tatort"

06.10 S. „Złoty chłopak"

07.00 S. „Aka-cjowa 38"

08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"

08.30 „Rodzina (nie od) święta"

09.00 „Serwis Info"

09.15 „Czterdziestolatek"

10.10 S. „Ranczo"

11.10 S. „Komisarz Alex"

12.05 S. „Ojciec Mateusz"

13.00 Serwis Info

13.10 „Agrobiznes"

13.40 „Magazyn Rolniczy"

13.55 „Dziki imperium Cziru, koziorożce z Wyżyny Tybetańskiej"

15.00 S. „Złoty chłopak"

16.00 „Serwis Info"

16.25 „Gra słów. Krzyżówka"

17.00 S. „Dziedzictwo"

18.00 „Teleexpress"

18.25 „Jaka to melodia?"

19.05 „Reporterzy"

19.25 S. „Aka-cjowa 38"

20.30 „Program informacyjny 19.30"

20.55 „Pytanie dnia"

21.30 S. „Prokurator"

22.25 „Cichy front"

23.25 „Niewinni czarodzieje" dramat

01.00 „Śmierć nadejdzie jutro"

07.00 „Afisz kulturalny ekstra"

07.10 „Tacy byliśmy"

07.40 „Tamte lata, tamte dni"

08.25 S. „Pan wzywał, Milordzie?"

09.25 S. „Klub profesora Tutki"

10.00 S. „Zmiennicy"

11.10 „Wenecja" dramat

13.30 „Legends Paryża opowieść o sztuce XIX wieku"

14.30 S. „Kariera Nikodema Dyzy"

15.35 „Klub szachistów" film TVP

16.20 „Księżniczka w osłej skórze" komedia

18.00 S. „Zmiennicy"

19.10 „Muzeum Polskiej Piosenki"

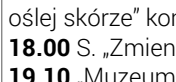
19.30 „Informacje kulturalne"

19.55 S. „Pan wzywał, Milordzie?"

21.00 S. „Powrót Sherlocka Holmesa"

22.05 „Sonata" film fab.

00.15 „Sagrada Familia wyzwanie dla Gaudiego" film dok.

07.00 „Panorama"

07.30 „Przyrodnik na tropie"

08.00 „Okrasa łamie przepisy"

08.30 „Pytanie na śniadanie"

12.30 „Polacy na ratunek Żydom"

12.50 „Przepis dnia"

13.00 Serwis Info

13.10 S. „Wiedźmin"

14.05 S. „Tajemnica Enigmy"

14.50 „Polacy Światu"

15.00 „Profesor Michałowski. Droga do Faras" film dok.

16.00 Serwis Info

16.10 „Zakochaj się w Polsce"

16.35 „20 x 20 lat TVP Kultura"

17.00 S. „Za-raz wracam"

17.30 S. „Barwy szczęścia"

18.00 Teleexpress

18.20 „Gra słów. Krzyżówka"

18.50 Teleexpress Extra

19.10 „Lila Kiejzik portret" film dok.

19.45 Panorama

20.20 „Polacy Światu"

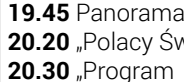
20.30 „Program informacyjny 19.30"

20.55 Pytanie dnia

21.25 S. „Dom nad rozlewiskiem"

23.15 „Rozmowy (nie)wygodne"

23.45 „Słowo daje!"

07.25 „Był taki dzień"

07.27 „Słownik polsko@polski"

07.50 „Wojownicy czasu"

09.20 „Szlakiem miejsc niezwykłych Pomniki Historii"

09.30 „Pogranicze w ogniu"

10.25 „Wiedeńczyk. Historia podniebnej ucieczki"

11.00 „Listy śmierci"

11.50 „Klucz wileński"

13.00 „Zwierzęta, które zmieniły historię"

13.50 „Myśliciele sylwetki polskie"

13.55 „Nieznana wojna na Północy"

14.50 „Koło historii"

15.15 „Królowie"

15.40 „Pogranicze w ogniu"

17.10 „Tajemnice Enigmy"

17.55 „Sensacje XX wieku Szabla Polska"

19.25 „Czas honoru"

20.05 „Fake czy historia?"

20.00 „Encyklopedia II wojny światowej"

21.40 „Polska i świat z historią w tle"

21.00 „Królowie"

21.25 „Ekstradycja III"

22.20 „Tajemnice kultowych seriali"

23.05 „Tajemnice początków Polski"

00.05 „Bona"

00.00 Sean – Światło w ciemności świeci

01.00 Słowo życia

01.05 Świat w obrazach

01.10 Informacje dnia

01.30 Rajd Katyński

01.55 Poczet Wielkich Polaków

02.00 Anioł Pański

02.05 Ma się rozumieć

02.15 Rozmowy niedokończone

03.25 Święty na każdy dzień

03.30 Każdy ma-luch to potrafi

03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci

04.00 Podróż Apostoła Papieża Leona XIV do Hiszpanii

05.30 Myśląc Ojczyzna

05.40 Polski Punkt Widzenia

06.00 Myśląc Historia

06.10 Odnaleźć siebie

06.20 Jestem mamą

06.35 Odpowiedzialni za Kościół

07.00 János Esterházy. Niewymazana historia

08.00 Życie lasu. Bogactwo przyrodnicze

08.35 Zdrowie z Bożej Apteki

08.55 Poczet Wielkich Polaków

09.00 Informacje dnia

09.15 Polski Punkt Widzenia

09.35 Każdy ma-luch to potrafi

09.50 Słowo życia

10.00 Mocni

Jego mocą

10.30 Sanktuarium polskie

10.50 Święty na każdy dzień

11.00 Informacje dnia

11.15 Jestem mamą

11.30 Znak Nadziei

11.50 Podróż Apostoła Papieża Leona XIV do Hiszpanii

12.30 Muzyczne chwile

12.40 Myśląc Historia

12.50 Odnaleźć siebie

13.00 Podróż Apostoła Papieża Leona XIV do Hiszpanii

14.30 Msza święta z Jasnej Góry

15.20 Muzyczne chwile

15.30 Orędowniczka w codzienności

16.00 Z Ewangelią w Krainie Rajskiego Ptaka

16.50 Ma się rozumieć

17.00 Informacje dnia

17.10 Na zdrowie

17.30 Podróż Apostoła Papieża Leona XIV do Hiszpanii

18.30 Po stronie prawdy

18.55 Poczet Wielkich Polaków

19.00 Anioł Pański

19.05 Informacje dnia

19.15 Rozmowy niedokończone

20.20 Odnaleźć siebie

20.30 Podróż Apostoła Papieża Leona XIV do Hiszpanii

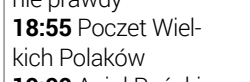
22.00 Apel Jasnogórski

22.20 Informacje dnia

22.40 Polski Punkt Widzenia

23.00 Przetrywaliśmy

23.30 Gdy kwitną kasztany. Nasz Nazaret

7.00 „Mistrzowie samochodów"

10.30 „Aukcje zagubionego bagażu"

12.00 „Łowcy staroci"

18.00 „Inny garaż"

19.00 „Jak to jest zrobione?"

21.00 „Samochód marzeń"

23.00 „Zapomniane i porzucone"

2026 **23 06** godz. 19.00
PARK BALIŃSKICH

NOC ŚWIĘTOJAŃSKA 4 JASZUNACH

**ZNAD MERECZANKI | GROMADA | SOLCZANIE | ART OF MUSIC
 KRAWCZYK SHOW | KATAŻINA | PIKASO | DJ AUGUSTYN**

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte.

Tel. +37066685855

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń,

alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie.

Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Sprzedajemy dachy, ogrodzenia i inne materiały budowlane w przystępnej cenie.

Tel. +370 603 63 636

RÓŻNE

Oddam aparat słuchowy. Wilno.

Tel. +370 646 04 605

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej

(Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem **tel. (+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

**KURIER
WILEŃSKI**

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

Vilnius, Birbinių 4A, 2 piętro, 12 gabinet,
tel. +370 5 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt

Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

LIUCINA JAKOVIČ

Sertifikuotas NT brokeris

+370 635 215 06

liucina.jakovic@vilniausturtas.lt

www.vilniaus-turtas.lt

Ulonų g. 5, Vilnius (IV aukštas)

PLENER ARTYSTÓW I NAUCZYCIELI SZTUKI Z REJONU WILEŃSKIEGO PRZY DWORZE W NIEMIEŻU

Ta trasa została uznana za najpiękniejszą na świecie

La Loire à Vélo to ponad 900 kilometrów znakomicie przygotowanych ścieżek rowerowych, prowadzących przez serce Doliny Loary - regionu wpisanego na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Trasa rozpoczyna się w okolicach Nevers, a kończy przy ujściu Loary do Atlantyku, w pobliżu Saint-Brevin-les-Pins. Po drodze rowerzyści mijają aż 22 zamki, w tym słynny Château d'Angers z legendarnym Gobelinem Apokalipsy oraz majestatyczny zamek w Chambord, będący jednym z symboli francuskiego renesansu. Szlak prowadzi przez malownicze winnice, urokliwe miasteczka i rozległe pola. To właśnie różnorodność krajobrazów i bogactwo historycznych atrakcji sprawiły, że La Loire à Vélo znalazła się na szczycie światowego rankingu tras rowerowych.

Fot. Freepik

Największy statek na świecie

Freedom Ship ma być nie tylko statkiem wycieczkowym, ale wręcz pływającym miastem, które nieustannie będzie okrążać Ziemię. Projekt rozwijany przez Freedom Cruise Line International od lat rozpała wyobraźnię futurystów i miłośników nowoczesnej inżynierii. Na pokładzie gigantycznej jednostki zamieszka 80 tys. osób.

Freedom Ship ma być prawdziwym miastem na wodzie. Według założeń projektowych na pokładzie znajdzie się miejsce nie tylko dla stałych mieszkańców (50 tys. osób), ale również dla 10 tys. gości oraz około 20 tys. członków załogi.

Jednostka ma mieć około 1,8 kilometra długości i aż 30 pokładów. Freedom Ship miałby być projektem bezprecedensowym pod względem skali.

Twórcy projektu zakładają, że na pokładzie powstanie kompletna infrastruktura miejska. Znajdą się tam szkoły od poziomu podstawowego do college'u, biblioteki, warsztaty edukacyjne, szpital, biura, banki, sklepy i restauracje.

Ptasi rekordzista natury

Jerzyk zwyczajny to prawdziwy fenomen wśród ptaków – niemal całe życie spędza w powietrzu, śpiąc, polując, a nawet kopulując podczas lotu. Jego niezwykle umiejętności i rekordy lotnicze fascynują naukowców i miłośników przyrody. To, co najbardziej fascynuje w jerzykach, to ich zdolność do spędzania niemal całego życia w powietrzu. Śpią, jedzą, piją, polują, a nawet kopulują podczas lotu. Ich krótkie nogi, od których pochodzi łacińska nazwa *Apus apus* (czyli „bez nóg”), są przystosowane wyłącznie do chwytania się pionowych powierzchni - ścian budynków czy skał. Na ziemi jerzyk czuje się bezradny i ma poważne trudności z ponownym poderwaniem się do lotu.

Fot. Freepik

Fotomigawka

■ Czasem przegrani świętują głośniejsz niż zwycięzcy Fot. Aurimas Barkauskas, ELTA